

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-hasabos petit sor egyszer 20 fillér.
minden következőnél 16 fillér.

Nyitlőr sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1901.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Stauber József.

Csütörtök, július 18.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: A tömeggondnokok kirendelése Aradon.

A megfeneklott békétárgyalások.

Sándor király apró bajai.

Nevelés a szünidőben.

Küzdelem a pénzhamisítókkal.

Az aradi botrány.

Magyar ember találománya.

Az aradi vár bűnös katonái.

Károly Ferenc főherceg Wenckheiméknél

A kiszabadított uszerás.

A bizalmas levelek.

Uszerás zálogesek.

A vatikán foglya.

A férjgyilkosok.

Tárca: A siketnéma. Irta: Nagy Endre.

Csarnok: János. Irta: Móra István.

A tömeggondnokok kirendelése Aradon.

Arad, július 17.

Sokszor, nagyon sokszor merült fel hangos panasz azon rendszer ellen, mely szerint az aradi kir. törvényszék a csőd-tömeggondnokok kirendelése közben eljárni szokott. Szót emelt e végzetes rendszer ellen az ügyvédi kamara, szót emeltek az ügyvédek önmaguk között, a sajtóban is feszegették ezt a kérdést, sőt a hitelezők védegylete is erélyes hangon kelt ki ez ellen és úgy látszott, hogy itt minden szó, minden panasz süket fülekre talál; hogy a tekintetes kir. törvényszék nem vesz és nem akar tudomást venni arról, ami már

már kihozza türelméből az összes érdekelt feleket.

Szelle József tömeggondnoki kirendelése annak idején valóságos felháborodást keltett a városban. Mindenki tudta előre, hogy ebből a csődből a hitelezők egy krajcárt sem fognak látni, hogy a rengeteg csődvagyon el fog uszni a tömeggondnok kezei között. Mindenki tudta ezt: az ügyvédek, a kereskedők, a hitelezők, a nagyközönség és szinte hihetetlennek látszott, hogy éppen a tek. kir. törvényszék nem tudta.

A csődválasztmány, a bécsi Creditorenverein minden lehetőt elkövetett a csőd-tömeggondnoki garázdálkodás meggátolására és a kir. törvényszék aludta az igazak álmát és nem vetett véget a dolognak. Pedig kétségtelen dolog, hogy ha nem Szelle a tömeggondnok, hanem bárki az ügyvédi karból, vagy ha még idejekorán elmozdították Szelle gondnoki állásából, a hitelezők legalább is 50 százalékos kielégítésre találnak.

Mit érnek az összes hiteltörvények, ha akad egy törvényszék csődbírósága, mely végveszélylyel fenyegeti a hitelezők érdekeit? Ennél a tömeggondnoki kirendelésnél pedig végzetes hiba történt, mely kellő gondosság és kötelességszerű előrelátás mellett kikerülhető lett volna. Ugy tudjuk, hogy az igazságügyminiszter most táviratilag felkérte a Sonenfeld és Bing csődre vonatkozó összes iratokat. No hát gyönyörködhetik majd benne, mert fog ott

látni olyan dolgokat, a melyektől ugyan csak kellemetlenül lesz meglepetve. A csődbíróság bizonyára nem örül ennek a késői ellenőrző eljárásnak, mert előre láthatólag miniszteri elismerés vagy kitüntetés nem lesz az eredménye.

Mindig arról beszéltek nálunk, hogy nem kell a bíróságok ténykedéseit nyilvánosan pertraktálni, hogy meg van annak az illetékes fóruma, majd elintézi az a felmerült bajokat. Birói körökben még azt is rossz néven vették, a mikor az ügyvédi kamara évi jelentésében reá mutatott a törvényszék eljárásaiban mutatkozó félszegségekre. A bíróság noli me tangere elvét tartotta szem előtt. A mostani csunya dolgok pedig igazolták a kamara álláspontját, hogy kiméletlenül kell reá mutatni minden bajra, bárhol forduljon is az elő, mert a pajtáskodás, a kimélet csak növeli a bajt.

A tömeggondnokok kirendelése nálunk valóságos rákfene az igazságszolgáltatás testén. És ha a kereskedelmi és iparkamara is a csődtörvény revízióját sürgeti, ennek egyik főindoka abban áll, hogy a tömeggondnok kirendelésénél a törvényszék csődbírósága nem jár el a kellő gondossággal.

Előfordult akárhányszor olyan eset, hogy a vagyonbukott maga kérte, miszerint tömeggondnoknak egyik vagy másik ügyvéd neveztesse ki, indokolván azal, hogy ez már eljárat ügyében, már az egyezkedéseket megpróbálta, a hitelezők

TÁRCA.

A siketnéma.

Irta: Nagy Endre.

Rozi siketnémának született és mert egy szegény kovácmesternek volt az ötödik leánya, bizony nem igen törődtek a nevelésével. Pedig szép barna leányka volt, fekete erős hajjal, a melyet a szilvafák ágogai többször fésültek meg, mint a gyöngéd anyai kezek, kékes zománcu villogó szemekkel, amelyek tétován jártak ide-oda, félénken, mintha a neki örökké hangtalan természetben csupa veszélyek lennének reá és dacosan, mintha minden pillanatban kész volna arra, hogy rugva, karmolva, harapva védje meg magát. De legkülönösebb voltak a fogai. Ha öntudatlan jókedvében kacogó sikongással kivicsoritotta hófehér, éles tömött fogsorát, — meghökölt az ember az apró gyermekleány előtt, mintha vadmacskával került volna szembe.

Kisebb korában többnyire a műhelyben ácsorgott. Örömpresve nézte, — amint a kalapácsütések nyomán ezernyi szikra-csillag sziporkázott szét a tüzes rudról. Tapsolva, táncolva ujjongott és egyetlen szavát sikoltozta, amelylyel neki minden érzését, minden gondolatát kellett kifejeznie:

— Hiapa pa-páá!

De egyszer kapzsi vágygyal markolt a szikraözönbe, azután jajongva kapta kezét a

szájába. — Egy pillanatig hátrahúzódva farkasszemet nézett az izzó vassal, aztán begörbült ujjakkal dühösen rontott rá. Talán meg is marja, ha az apja nagy ügyvel-bajjal ki nem tuszkolja a műhelyből. Ez idő óta gyűlölte a tüzet.

Nyaranta jókor reggel elszökött hazulról. Térdig érő karton-szoknyácskában, — mezitlábosan csatangolt a poros országutakon a sötétlő erdő felé. Ha vadvirágot talált az ut-szélén, lépdes e, hajába tűzte, ölébe szedte, aztán eldobta, hogy ujból kedje a fosztogatást. — Mikor az erdő közepé ért az ut, egy tisztáson birkanyáj legelészett. A fehérszőrű apró jubáskutya, árkon-bokron keresztül mérges ugatással támadt a lánykára. Már egészen közelében volt, amikor észrevette.

— Hiapa-pa-pa-páá! — kiáltotta Rozi és fekete szemei rémülten meredtek a kis fenékvadra.

A cserjés sűrűből e pillanatban egy serdülő fiu bus hangja hallatszott:

— Hiapa-pa-pa-páá!

Es a másik pillanatban süvöltve röpült a kampós pásztorbot onnan a kutya fejéhez és a haragos állat szűkülve sompolygott el. A bot gazdája is előkerült hamarosan. Tizenégy-tizenöt éves bojtárfiu lehetett, fényesre kent hajjal, zsiros inggel, magasszárú bocs-korral. A furulya, amely hárs-madzagra fűzve lógott az oldalán, volt a tanubizonysága, hogy csak néma a szerencsétlen, de a hallását épen hagyta a természet. Egy darabig meglepve, ki-

váncsian nézték egymást, azután Rozi szótlan meg előbb. Mint a csibe, amelyet az ügrifülés macskafiók megriasztott, remegve, hátrahúzódva pötyögött:

— Hia-hia pa-páá!

A fiu csodálkozva csillogó örömmel lépett hozzá, megfogta a kezét, borzas haját megsimította és biztatva mondta:

— Hia-pa-pa-pa!

Odavezette a birkák közé és Rozi fölkapagott, amikor látta, hogy ezek a szép szelid állatok nem haraguszna rá, hanem szeliden hozzá simulnak, ha puha bundájukba markol. Szilaj kedvükben versenyt szökdéltek a tisztáson a fiu és a leány, aztán hemperegve birkóztak a füben és fogaikkal egymásra lakaszkodtak, mint a hogy a tigriskölykök szoktak anyulegni ketrecük rácsei mögött. Ha elfáradtak, a fiu furolyázni kezdett. Rozi eleinte türelmesen nézte, mint ugrálnak le-föl az ujjak, aztán elővette a pásztorbotot és ő is furolyázott. A fiu szomorúan hallgatott el, azt hitte, hogy őt csufolja Rozi.

Igy élt Rozi nyaranta, amíg egy szomorú eset meg nem zavarta az időt. Az történt ugyanis, hogy egy napon a házuk előtt út Rozi és egy csintalan fiu az utcáról ingerkedni kezdett vele. A leány nem sokat tüprengött, hanem fölkapott egy követ és a csúfolozó felé hajította. De szerencsétlenségére éppen akkor haladt arrafelé méltóságos léptekkel a főispán és a köze az ő ragyogó cilinderét találta. A kalap zúzortán, pottyant a földre és a fő-

kel már érintkezett, az egész ügyet ismeri és tudja: Előfordult akárhányszor olyan eset is, hogy a hitelezők maguk kértek egy bizonyos ügyvédet tömeggondnokul.

Es mi történt? A kir. törvényszék egy *harmadikat* rendelt ki, kinek kinevezésénél mindenki tudta az egész városban, hogy minő összeköttetés révén került az illető a tömeggondnoki állásba.

Történt az is, hogy egy ügyvéd három-négy tömeget kapott egymásután. Miért? Ezzel a felelettel adósak maradtak a törvényszéknél.

Történt az is, hogy vidéki csődöt aradi fiskálisnak juttattak, holott ott a vidéken volt arra való fiskális, kinek kirendelése esetén a költségek sokkal kisebb összegre rugtak volna és a hitelezők nagyobb kvótát kaptak volna.

De nem! A kir. törvényszék csődbírósága ezzel nem törődött. És miért? Erre nem kapunk választ.

Az igazságügyminiszter különben most erélyesen foglalkozik törvényszékünk ezen rendszerével. Az egész országban az a meggyőződés, hogy az aradi kir. törvényszék konduitsztája sok kívánnivalót hagy hátra. Így nyilatkoztak különben fent az igazságügyminiszteriumban is. Ez a szomorú eset, mely most az ország közvéleményét foglalkoztatja, talán meg fogja hozni a szükségosztás erélyes intézkedéseket, melyeket az ügyvédi kamara, a hitelezők és a nagy közönség annyiszor sürgettek.

×

Sándor király apró bajai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 17

Most, hogy az orosz-bolgár barátság egy valóságos orosz nagyhercegnek Bulgáriában való megjelenésével megpecsételtetett, az európai közvélemény ismét Szerbiával kezd foglalkozni s ösztönszerűleg azt várja, hogy Oroszország sakkhuzására, amelyet Bulgária előretolásával tett a Balkánon, Ausztria-Magyarország Szerbia irányításával fog felelni. S ez a

sakkhuzás tényleg már készülöben is lenne, mert — ugymond — Sándor király pétervári látogatása után a mi királyunkat is felkeresi. Már pedig az efféle látogatásoknál az a mérvadó, hogy kinél fordul meg utoljára az utazó fejedelem. Akinék házából tér haza, annak a tanácsai maradnak meg legélenkebben emlékezetében.

Hát hiszen okoskodásnak elég logikus ez az okoskodás, csak hogy mi innen a szomszédságból egészen másképp látjuk a dolgokat, mint Európa. Hiszen a bécsi látogatást már megcáfolták Belgrádból. Igaz, hogy csak félénken s csak annak kijelentésével, hogy „erre az utazásra semmiféle előkészületek nem történnek.” Ámde ez annyit is jelenthet, hogy Belgrád mindaddig még nem kapott választ abban az irányban való puhatolozására, hogy szívesen látják-e Sándor királyt és nejét Bécsben. A szerb király ugyanis házassága alkalmával s később atyja halálakor állítólag nagyon megfélemlített magáról s érthető keserűségében nem a leghizelgöbben gondolkozott és talán nyilatkozott is a szomszéd nagyhatalom igen előkelő állásu személyiségeinek egyikéről-másikáról.

Igy többek között olyasmit mondott volna — írja egy berlini ujság — hogy azért haragszanak rá Bécsben annyira, hogy még az atyja hamvait is anektálták, mert nem akart olyan hercegnőt nőül venni, aki ott grata persona. Most pedig kitünt ezzel szemben, hogy Sándor királynak Bécsből soha sem kommandált senkit feleségül, hanem ellenkezőleg megtörtént az, hogy ő maga kért meg egy a mi királyi családjunkkal rokonságban levő német hercegnőt s Draga asszonyt csak egy őrizetien pillanatban szüleinek ellenére vette el. A dolgok ilyen állása mellett természetes, hogy az ifjú király nem tudhatja, vajjon szívesen látják-e majd Bécsbe akkor is, ha mindig lovagias jóakarójának megkövetése miatt szeretné királyunkat meglátogatni. Addig tehát, amíg erre vonatkozólag választ nem kap, természetes, hogy „a bécsi utra nem történhetnek előkészületek” Belgrádban.

Egy kissé különös, hogy a szerb fővárosban erről már régen suttognak, sőt azt is hozzászövik, hogy a bécsi utat tulajdonképpen

Oroszország tanácsolta, volna az ifjú királynak. De még különösebb, hogy e tanácson a szerb ruszsofilek megütköznek. Az orosz diplomacia sokkal ügyesebb s mondjuk rátartóbb, sem hogy szívesen venné, ha az apró Balkán-fejedelmek utazását demonstrációnak magyaráznák. Ezért kívánja a cár, hogy Sándor király, ha már minden áron el akar menni Szentpétervárra, akkor menjen el Bécsbe is. Hiszen ha a cár kellemetlenséget akar okozni valamely nagyhatalomnak, ahhoz csak nem fogja lelhasználni egy balkánfejedelem utazását. Talál ő arra más módot is. Ezt annál kevésbé teheti most, amikor folyton azt erősítgetik a Neva partja mellett, hogy fenn akarják tartani a jó viszonyt az osztrák-magyar monarchiával. De ha ezt nem is akarnák, ha boszantásra, tüntetésre volna kedvük az oroszoknak, akkor is nevetséges volna Sándor király pétervári látogatásával hengegni és kelletlenkedni. Hiszen mennyire hangsúlyozzák az orosz lapok, hogy az orosz nagyherceg, aki most Bulgáriában járt, csak azért nem ment el Szófiába is, hogy minden félremagyarázásnak eleje vételessék.

Amde míg Sándor király a választ Bécsből várja, megadták neki otthon, az ő második fővárosában, Nisben saját alattvalói. A tegnapelőtti nisi községi választásoknál ugyanis a liberálisok győztek. E győzelem pedig azért nevezetes, mert a liberális Nis képviselői mandátumát Avakumovicnak ajánlották fel, dacára annak, hogy a király maga Avakumovic-szal szemben foglalt állást s megüzente Nisnek, hogy ennek a volt miniszternek a jelölését az ő királyi személye ellen tett lépésnek fogja tekinteni. S a nisek mégis felajánlották a jelöltséget a kegyvesztett embernek, mert nincsenek megelégedve Szerbia mostani külpolitikájával s inkább Milán szellemében üzött politikát követelnek. Így szoritják Sándor királyt saját alattvalói Bécs felé. O pedig szegényke most nem tudja mihez fogjon. És hány száz ilyen apró baja van!

Ennek dacára Bécs nem fogja Szerbiát előre tolni a balkán-ostáblán Oroszország sakkhuzásával szemben. Minek is. Szerbia vagy maga megy előre meggyőződésből, vagy a züllesztés útját ér. Annak megakadályozására, hogy az orosz befolyás ott meg ne fészkelhesse magát,

ispán ijedten nézett körül. A tragikus végű orosz cárok és a világ egyéb hatalmas urai jutottak az eszébe és nyilván arra gondolt a derék ur, hogy az ő fenségesen gyászos végzetük suhant most vadonutuj kalapjának bordáin át.

A kis leány ellenben roppantul megörült a váratlan sikernek és sikoltozva ugrált a ház előtt. A méltóságos ur szigorúan összevont szemöldökkel tartott feléje.

— Te tetted ezt, he?

— Hia-pa-pa-páá!

Előkerült az anyja is a lármára és most már hozzá fordult a főispán:

— Miért nem neveli jobban a gyermekét? Valóban a közbiztonságot veszélyezteti már a vásottságával. Ha egy kicsivel alább jön a kö, kiüti a szememet!

— A jó asszony rémüldözve tördelte a kezét.

— Jaj, méltóságos uram! . . . Milyen szerencsétlen is vagyok! . . . Hát mit csináljak ezzel az Isten átkával, hiszen siketnéma!

— Siketnéma intézetbe kell adni, punktum!

— Hiszen, kezét csókolom, szívesen adnám én, csak lehetne. De nagy protekció kell ahhoz!

Eh mit, a köznép azt hiszi, hogy mindenhez protekció kell. — Maguk csinálják a korrupt rendszert, nem a kormány! Érti! Maguk!

Az asszony alázatosan hagyta rá, hogy igenis ő csinálja.

— No hát én megmutatom, hogy nem kell hozzá protekció. Hozza el a hivatalomba a gyerek irásait és én bejuttatom. Be fogom juttatni.

Az utolsó mondatot ropogva, jelentősen ismételte a méltóságos ur és könyökével gyengéden megsimítva sebzett cilinderét, elég detten ment tovább.

Igy jutott be Rozi a siketnémák intézetébe. Új karton ruhát kapott, a lábára harisnyát, cipőt huztat és akárhogy rugkapálódzott is, csak Pestre utaztatták. Egy év múlva aztán megjött tőle az első levél. Az ő első szavai, iromba szarkaláb-betűkbe rajzolva:

Edes jó szüleim!

Budapest hazánk fővárosa. Budapest szebb mint otthon. Otthon vannak apró, csunya házak. Budapestben vannak nagy, szép házak. Nagy, szép házakat palotának hívjuk. Budapestben van muzeum, sok tanintézetek és báb-színház. En edes jó szüleimet nagyon szeretem. Edes jó szüleimnek köszönhetem életemet. A jó Istennek is köszönhetem életemet. Az én cipőm rongyos. Itt mindig kell cipőben járni. A rossz leányok mezitláb járnak. En jó leány leszek.

Edes jó szüleimet csókolom

Rozi.

Négy esztendő múlva, amikor hazakerült újra, bizony alig lehetett ráismerni. Karcus, nyulánk uri leány lett belőle. A haja divatos kontyba volt csavarva és olyan finoman beszélt, hogy öröm volt hallgatni. Csak éppen az „r” helyett mondott „gn”-t mindig. Hát még ami-

kor a tömérdek házimunkát kirakosgatta! Az édes anyja könyezve kulcsolta össze a kezét.

A viszontlátás első napja csupa békés örömben telt el. De másnap már ingerülten ébredt. Az apját vette elő:

— Kérem szépen, édes atyám, csináljon szép nagy házat. É ház kicsi és csunya!

A kovácmester kacagva felelte:

— Hhaj, édes leányom, csak hogy nincs nekem ahhoz pénzem. Jó, hogy ilyen hazikóra telik.

De alig mondotta ki, rémülten hátrált vissza. A leány szeméből eltűnt a leányos szendőség, újra az egykori vadsággal villogtak azok és hangja élesen rikácsolt. Néhány poharat talált az asztalon, azokat a földhöz vagdosta és közben dühösen kiáltotta, amint az intézetben tanulta:

— Kérem szépen, édesatyám, csináljon szép nagy házat! Kérem szépen!

Mikor már több eltörni való poharat nem talált, kiült a ház elé és állát a tenyerébe tetetve sirdogált a padon. Még ebédre sem lehetett becsalogatni.

Egy este észrevette, amint az édes apja egy marék pénzt — ezüstöt, rezet vegyesen — számolgotott. A napi kereset volt az. Rozi diadalmas dühvel kiáltott föl:

— Hazudtál, édes atyám! A jó isten meg fog verni! Neked van sok pénzed! Csinálj szép nagy palotát.

Sokszor kitörtek rejtett indulatai, de annál csöndesebb volt azután jó ideig.

Közben az egyik nővére menyasszony lett és Rozi rálesett, amikor éppen a völgyégyével csókolódzott. Kipirulva rontott az anyjára:

a mi diplomáciánknak egyéb eszközök is állanak rendelkezésére. Igaz, hogy mindig lekésünk mindenhol, de ez egyszer talán ébren leszünk.

TÁVIRATOK.

Nagy robbanás.

Nóra (Sgandinávia), július 17. Tegnap délután az innen fél mértföldnyire levő Gyttong-féle puszkaporgyárban nagy robbanás történt. Hét épület levegőbe repült. Négy ember életét veszítette és öt megsebesült. A szomszédban levő erdő tüzet fogott.

Nyaraló miniszterek.

Gastein, július 17. Fejérváry Géza báró és Lukács László miniszterek ideérkeztek.

A megfeneklett béketárgyalások.

(A kínai bonyodalom.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 17.

A kínai kérdésben beállott a stagnáció. Az erély, melylyel a nagyhatalmasságok a nemzetközi jog flagrns megsértését megtorolni siettek, a szövetséges hadak kivonulásával megcsappant. A diplomácia ólomlábon jár, pedig a kérdés végleges és gyors elintézésében rejlik csak annak biztosítéka, hogy a rend és a béke az egész vonalon helyre fog állani.

Kína érdeke is azt kívánja, hogy végre tisztán lássa, mikből állanak a béke pontozatai, és hogy mennyiben lehetséges, sürgősen meg is feleljen azoknak. Az ügy mostani állását illetőleg a Reuter-ügynökség Pekingből a következőket jelenti:

A követek nyíltan elismerik, hogy a tárgyalások befejezésére való kilátások mindinkább rosszabbodnak és hogy a helyzet nagyon komoly. Több mint egy hónapja, hogy a tárgyalások holt pontra értek. A követek mára kitűzött tanácskozását elhalasztották, mert nyilvánvaló volt, hogy nem lesz semmi eredménye.

A június 1-én tartott ülésen a nézetelté-

— Nekem is kell völegény! Kérem szépen édes anyám, nekem is adjál völegényt!

Az anya megnyugtatta:

— Várj türelmesen, majd lesz neked is!

De Rozi toporzékkolt:

— Nekem mindjárt kell völegény! Nem akarok várni!

Kiült újra a ház elé és nagy fekete szemét háragos sötéten meresztette a néptelen utcára. Nemsokára csengetyűszóval, zagyva béggetéssel vonult el arra egy birkanyáj. A nyáj nyomán a juhászfú lépdeit és a mikor meglátta a leányt, bánatos mély hangján köszöntötte:

— Hia-pa-pa-páá!

Rozi elpirulva, halkán köszönt vissza:

— Jó napot kívánok!

A juhászfú szemére rántotta a kalapját, a kampós botjával a nyáj közé vágott és tovább haladt a sötét erdők felé. Csakhamar eltűnt nyájastul az út kanyarulatánál, de a porfelhő még hosszan libegett utána. Rozi körülnézett, előbb óvatosan fürkészve, azután vadul villogó szemekkel és gyorsan elindult ő is a kanyargó uton, a sötét erdők felé.

... Az egész községet bekutatták érte, de csak másnap került haza. Es milyen állapotban! Kusza hajába giz-gaz, száraz levél szövődött, ruhája tele volt bogáncscsal. Az édes apja fölemelt ököllel rohant reá.

— Nyomorult teremtés, hol voltál!

— Hia-pa-pa-páá! — Rebegte Rozi és mint egy bünbáno Magdolna, alázatosan lehajtotta a fejét.

rések tetőpontra értek. Azóta a tárgyalások teljesen szünetelnek. Anglia és Oroszország között a főellentét a kártérítés fizetésére vonatkozó terv részletei körül forog. A követek június elején kormányuk jóváhagyásától feltételezetten már mindannyian megállapodtak egy tervre nézve, mikor Anglia megtagadta hozzájárulását azzal a megokolással, hogy meg kell védenie a maga kereskedelmi érdekeit.

A semleges hatalmasságok követői úgy vélekednek, hogy vagy Angliának vagy Oroszországnak nagy engedményeket kell tennie, mielőtt a tárgyalások befejezése lehetővé válik. Azalatt a követek aránylag jelentéktelen részletkérdéseket tárgyalnak, mint például a hajózási viszonyok javításának kérdését. Ha azonban a pénzügyi kérdés el volna intézve, a tárgyalásokat egy nap alatt be lehetne fejezni.

Li-Huug-Csang sürgősen felszólította a követeket, hogy teljes tervet terjesszenek elő a békefeltételekről. Kína — mondja Lihuncsang — kész minden józan feltételt elfogadni, de tudni akarja valahára, hogy mit kívánnak voltaképpen a hatalmasságok, mert csak akkor kezdheti meg a feltételek teljesítését.

A követek tiltakoznak a lapoknak az ellen a szemrehányása ellen, hogy ők az okai a halogatásnak és azt mondják, hogy nem ők, hanem a kormányok felelősek azért, hogy a tárgyalások megakadtak.

Károly Ferenc főherceg Wenckheiméknál.

(A dobozi ünnepnapok.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 17.

Ottó főherceg legidősebb fia, a tizennégy esztendő Károly Ferenc József ez idő szerint Békésmegyében tartózkodik.

A főherceg Wenckheim Dénes gróf vendége és Dobozon, ahol a mai napot töltötte nagyszerű ünnepségeket rendeztek tiszteletére.

A mai nap eseményeiről tudósítók a következőket táviratozza:

Károly Ferenc főherceg félnapi budapesti tartózkodása után gróf Wallis kamarai elüljáróval tegnap 2 óra 15 perckor a keleti pályaudvaron Békés-Csabára utazott. Ottó főherceg fia tegnap este gróf Wallis huszárörnaggyal a Hungáriában szállt meg. A főherceg és kamarai elüljárója a közös étkező-teremben vacsoráltak, miközben magyarul társalognak. A kis hercegfú rendkívül tiszta kiejtéssel beszél magyarul, élénk temperamentumu. Nagy gyönyörűséggel hallgatta jó ideig a cigányzenét, majd kíséreléssel visszavonult lakosztályába. Az ifjú főherceg ma reggel korán kelt, megreggelizett és azután sok képes levelezőlapot küldött szét főhercegi rokonainak. Tizedfél órakor az őrnaggyal gyalogosan a városba ment, ahonnan délután érkezett vissza a szállóba és nyomban második reggelijéhez ült, ismét a közös étkező-teremben.

Délután két óra 15 perckor az aradi gyorsvonattal elutazott Békés-Csaba felé s a csabai pályaudvarról egyenesen a Gyula melletti Dobozra hajtatott s ott Wenckheim Dénes gróf kastélyában szállt meg.

A főherceg délelőtt az erdőben vadászott, délután pedig mint szemlélő részt vett azokon az ünnepségeken, melyet ott tiszteletére rendeztek. Aratási ünnep volt ez, melyen 150 gabonával megrakott szekér és 500 ünneplő ruhába öltözött munkás vonult végig a községen az uradalomba a kastély elé, egyre a főherceget éljenezve aki a kastély erkélyéről nézte végig a menetet.

Délután 6 órakor ökörsütéssel folytatták az

aratási ünnepet. Ete az uradalom munkásai bálát rendeztek melyen cigányzenészek húzták a talpalávalót. A főherceg a Wenckheim-család kíséretében késő estig, majd pedig fátyla világitásnál nézte a táncoló párokat. Végül minden munkást megjutalmazott pénzadományyal és egy-egy liter borral. A leányok között 4000 méter nemzetiszínű szalagot osztott ki.

A főherceg holnap este visszautazik a fővárosba.

Nevelés a szünidőben.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Arad, július 17.

Szülők és tanárok együtt tanácskoztak és együtt nem jutottak eredményre azokon a konferenciákon, a melyeken nemrég egy fővárosi gimnázium vezetősége a gyermekek szünidejének okos felhasználása számára akart a szülőknek utmutatásokat nyújtani. Most, hogy a gyermekvilág nagy decentralizációja megkezdődött, most, az iskolafalak közül zsbongva világgá rajzó gyermekhad szétszóródása idejében ennek a kérdésnek megoldatlansága különösen égető; s ezért egy kis hozzászólás a dologhoz nagyon is üdvös.

A főkérdés az: tanuljon-e a gyermek a nagy vakáció alatt? A szimpatikusabb, a szülők nagy tömegétől helyeselt felelet erre a tagadó. Hiszen a nyári természet ilyenkor kibontakozott pompája mintegy parancsolóvá teszi a természeti, a testi, a szabad életet, a melynek a falak közt, állítólag testet görnyesztő tanulás elismert ellentéte. Ez a gondolkodás azonban téves: az elmélkedő és a természeti élet közt nincs az az egymást kizáró ellentétesség, melyet a felületes gondolkodás vall, ellenkezőleg ez a két életmód könnyen összeegyeztethető. Példa rá a görög bölcsészek eszményi iskolája, a hol a parkokban sétáló tanárok oktatták a velük járkáló ifjúságot, mely két lecke közt nagyot fürdött az iskolán átfolyó patakban vagy a helyszínen levő tornaszereken ki-tornázta magát.

Ha azonban a tanulás és természet-élvezés közt, különösen a felnőtt emberek számára nincs is áthidalhatatlan ellentét, kétségtelen, hogy különbség van köztük és pedig oly nagy, mely a mai iskolai oktatásnál nagyon is számbaveendő.

A nyári természeti tobozódás, az erdő-mezőn való figyelmeztelen élet, a mit sokan s leginkább a szülők apróságai számára óhajtanak, nem egyéb, mint a barbár ember élete. A különbség legfőjebb az, hogy ebben az esetben a létért való küzdelem, a komoly vadászás, halászás, harcolás értelem- és akaratfejlesztő szerepe hiányzik. S valóban, a gyermek nem is egyéb, mint kiskorú barbár, a mit úgy is lehet mondani, hogy a barbár felnőtt gyermek. Az iskolának, a tanulásnak már most az a feladata, hogy ezt a kis barbárt módszeresen kulturemberré nevelje. S tekintve, hogy a mi kulturánk meglehetősen messze van a barbár színvonalától, az iskolának igen nagy és megszakítás nélkül való munkát kell végeznie. Hogy ez a munka nem kedves a gyermek számára különösen kínos, az igaz, minden el-lene való ágaskodás azonban hiábavaló. A gyermeket meg kell törni, hogy kulturemberré lehessen.

Ezt a fegyelmézést, ezt a lelki megtörést azonban a nevelés, az iskola csak úgy végezheti sikerrel, ha jó ideig a gyermekkor egész tartama alatt megszakítás nélkül hatalmában van a gyermek. Ha tehát nem is helyeselhető az iskolás drill megszakítás nélkül való uralma a nevelésnek, a tanulásnak azért megszakítás nélkül fegyelmézni kell a gyermek-lelket. — A

nagy vakáció tehát ne legyen soha visszaesés a barbár állapothoz, mert ha az, az iskola az ekkép elfecsérelt két hónap veszteségeit sohasem hozhatja be. Legyen a szünidő az értelmi nevelés lankadtabb, enyhébb alkalmazása mellett a testi nevelés módszeres korszaka. Tehát a beosztás, napiprogramm nélkül való kóborlás erdőn-mezőn föltétlenül elvetendő. — Bármily költői varazsa is van az ilyen életmódnak, az intelligens szülő sohasem engedi át ennek gyermekét. A könyvnek tüntető sutbadobása, minden tanulás gyűlölködő kikerülése, a mi igaz, a gyermek kiirihatatlan álma, pedig oly tendencia, a mit földadatát komolyan átérző szülő gyermekének sohasem enged meg.

Egy tanító.

SPORT.

+ **A Meteor kerékpár club** e hó 18-án, csütörtökön este 8 órakor *rendkívüli közgyűlést* tart a Vass-kávéház különtermében.

+ **Kirándulás Gainára.** A gainai kirándulást az aradi turista egyesület szombaton és vasárnap, e hó 20 és 21-én, tartja meg. Minthogy az eddigi jelentkezők azt óhajtják, hogy a 20. és 21-ike közötti éjjelt ne a szabadban töltsék, az indulás ennélfogva szombaton déli 12 óra 6 perckor lesz. Érkezés Nagy-Halmágyra este 6 óra 25 perckor, onnan reggel, hajnal előtt indulás a Gainára gyalog vagy lóháton. A Gaináról vissza a kirándulók óhaja szerint vagy Halmágy-felé és onnan vasuttal, vagy pedig a Groglotti sziklahid felé lóháton Brádra. Vasárnap éjjel meghálás Brádon a vasuti vendéglőben. Az elnökség megtette az intézkedést, hogy úgy a vendéglői étkezés és meghálás, mint a kiránduláson használandó ló és vezető a lehető legkevesebbe kerüljön. Felkérjük a kirándulni szándékozókat, hogy szombaton d. e. 10 óráig jelentkezzenek Bogsán Károlynál (Csanádi palota) vagy ifj. Klein Móránál. *Az elnökség.*

Magyar ember találmánya.

(A telepatikus vontatás.)

Arad, július 17.

Párisból egy magyar embernek olyan találmányáról érkezik hír, amely, ha beválik s a gyakorlatban alkalmazható lesz, forradalmat fog előidézni a tehervontatásban.

Arról van szó, hogy *Korda* mérnök, egy Párisban élő hazánkfia, feltalálta a motor nélkül való ugynevezett *telepatikus vontatást*, a melynek a lényege abban áll, hogy a terhet, vagy személyt szállító és síneken szaladó kocsi nem belső mozgatóerőtől indul meg, hanem hatalmas elektromagnetikus *stator*-ok vonzására. A találmány részleteiről a következőket írják:

Eddigi vontatórendszerünkben a hajtóerőn kívül főfontosságú jelentősége volt a *surlódásnak*, amely nélkül például vasuti lokomotiv nem hatolhatna előre. Éppen ezért idáig a lokomotivokat és vasuti kocsikat bizonyos súlynormára kellett készíteni, mert a normálisnál kevesebb súlyu lokomotivval az történt volna meg, hogy a sínre való nyomás csekély volta miatt a keréke előre való haladás nélkül egy helyben pörgött volna.

A *Korda* mérnök találmánya az eddigi rendszerrel éppen ellentétben, erre a *surlódás*-hiányra is számít a tehervontatásnál.

Nagyon könnyű teherkocsikat szándékozik *Korda* építeni s a lokomotiv helyére egy olyan kocsit tesz, amelyben erős villamosárammal átjárattott rotor van, vagyis egy olyan ércfelület, amely az áram hatása alatt magnetikussá lesz.

A vasut mentén *Korda* nagy *stator*-okat szándékozik felállítani, vagyis olyan ércfelületeket, amelyek az elektromos áram hatása alatt a rotorral ellentétes mágnességgel telnek

meg. A stator s a rotor közt az áram megindulásakor vonzásviszony áll be, amely a könnyű kocsit kilóditja a helyéről s tovább adja a következő statornak, amely ismét tovább vonza. — Ez a *Korda* rendszerének a magyarázata. A gyakorlatban persze még sok akadálya van az új rendszer alkalmazásának; erős elszigetelőkre van szükség, nagy az áramvesztés s más hiányosságok is vannak.

Mindezeknek a legyőzésére *Korda* most három más mérnökkel: *Zelenayval*, *Rosenfelddel* és *Dulaitel* a belgiumi *Charleroi* mellett kísérletez, aho 1—2 kilometer kísérő-pályát építettek. Az új rendszertől főképpen gyorsaság tekintetében várnak meglepő eredményeket.

Az aradi botrány.

(A nagyváradi tábla nyilatkozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 17.

A Szelle-ügyből kipattant botrány már lassabb mederbe terelődik. A kedélyek még mindig izgatottak, de az a tudat, hogy a miniszter kezébe vette az ügyet, megnyugtatót szerez. Evvel természetesen még nincs befejezve az ügy.

Mi reánk nézve *Kormos* ügye csak épp annyi érdekel bir, amennyiben az egész országot érdekl. De van nekünk egy sokkal vitálisabb kérdésünk, melyet végre is meg kell oldani: *Szelle József* ügye.

Szelle József itt Aradon nagyon sokat jelent, sajnos, nagyon sok rosszat. Sokat emlegetett csődügyében, mely rendkívül megtörte az egykori kényurat, ki félvállról beszélt mindenivel, a napszámostól a legmagasabb rangu bírógig, a nemezist látja mindenki. *Szelle*, aki a törvényeket nem hogy respektálta, hanem csufondárossan kijátszotta, most végre beleütközött a törvény paragrafusába, *Szelle* nálunk Aradon mint a rossz és gonosz összfogalma ment át a köztudatba. Mindenki érezte a lidércnyomást. Keze ott is játszik, ahol nem sejtí senki. Elnyulik a színházakba, több aradi üzletbe, a bíróságokhoz és még ki tudja hová. Itt Aradon temérdek vállalkozása van. Van fűszerboltja tiz utcára való, meg rengeteg sok más üzlete.

Nagy urak félnek tőle, mint az ördögötől, kis emberek meg a vesztét kívánják, mert lenyügözte őket. Ezt az embert kár volna most elfelejteni. Szépen elrejtőzködne a kuria botránya mögé s ő csendes és nyugodt mosolylyal nézné a tomboló vihart. A kuria botrányát intézzék el az arra való fórumok, úgy, ahogy az most már illik.

De *Szelle* ügye még nincs elintézve sehogyan. Pedig nekünk aradiaknak erre van szükségünk.

A kuriai botrányát illetőleg a vizsgálat a legnagyobb titoktartás mellett folyik. *Tassy Pál* dr. főügyész még mindig itt időzik, de most hivatalvizsgálattal van elfoglalva.

Plósz Sándor igazságügyi miniszter ma táviratilag elrendelte, hogy a *Sonnenfeld* és *Bing* csődügyre vonatkozó összes aktákat *terjesszék föl* hozzá.

Meszlényi Antal dr. aradi ügyész tegnap tette át a *Kormos*ra vonatkozó leveleket és egyéb iratokat az aradi törvényszék vizsgálóbírájához. Együttal *indítványozta a vizsgálat megindítását a büntető törvénykönyv 465. §-ában foglaltak miatt.* A

büntetőtörvénykönyvnek ez a szakasza így szól:

„Azon közhivatalnok, aki a hivatalánál fogva teljesítendő cselekményért, vagy annak mulasztásáért ajándékot vagy jutalmat követel, elfogad, vagy az ez iránti ígéretet nem utasítja vissza, ha cselekménye vagy mulasztása nem járna hivatali kötelessége megszegésével; megvesztegetés vétsége miatt egy évig, ha pedig azzal járna, két évig terjedhető fogházzal büntetendő.

Ugyanezen büntetések érik a közhivatalnokot azon esetben is, ha az ajándék vagy jutalom az ő beleegyezésével harmadik személynek adatott át vagy ígértetett.

(*Kormos* újabb nyilatkozata.)

Plósz Sándor igazságügyi miniszter tudvalevőleg az *Aradi Közlöny* budapesti tudósítója előtt olyan nyilatkozatot tett, hogy *Kormos* nyugdíjaztatása nem függ össze a *Szelle*-ügygel, hanem az egy más ügyből kifolyólag történt.

A miniszter ezen nyilatkozata alapján a *Magyar Szó* egyik munkatársa megkérdezte *Kormostól*, hogy melyik az a másik ügy és mit ért alatta a miniszter. *Kormos* erre azt válaszolta:

— Nem akarom a minisztert dezavualni, hanem kijelentem, hogy a „másik ügy“ *adósságaimra* vonatkozik. Felszólítottak ugyanis, hogy zilált anyagi viszonyaim miatt vonuljak vissza az aktív működés teréről, a mire én június hó közepe táján tényleg beadtam kérelmemet hosszabb szabadságidő vagy nyugdíjaztatás iránt. Ez a tényállás és ez az a másik ügy. Egyébként most már a miniszter itthon van és bizonyára haladéktalanul intézkedik ügyem elintézésére tárgyában és én nyugodtan várom a miniszter döntését.

(*Beck Hugó* kuriai bíró nyilatkozik.)

A *Pandora* szelenczéjéhez hasonlítható *Wertheim*-szekrényben lévő levelek között országos hírhedtségre tettek szert a *Kormos Adolf* kuriai bíróról szóló levelek. Ezen levelek között szerepel egy névjegy is *Kormostól*, mely így szól: *Kedves Hugó* stb.

Ezt a névjegyet állítólag *Kormos* egyik bírótársához intézte, ezzel ajánlotta volna annak figyelmébe *Szelle*-ügyét azzal, hogy rajta nagy sérelem esett.

Ez a névjegy sok találgatásra adott alkalmat, mert mindenki *Kormos Adolf* egyik kártársát gondolta alatta, akit *Hugónak* hívnak. Sőt egyes lapok már úgy is irtak, hogy ez a *kinos* botrány egyre több embert kompromittál.

Miután a kir. Kurian csupán egy *Hugó* nevű bíró működik, a „Politikai Értesítő“ tudósítója, ma este felkereste *Beck Hugó* kuriai bírót, ki véletlenül épen ma délután jött a fővárosba fehérmegyei *Velence* községben lévő birtokáról, ahol szabadságidejét tölti.

Beck Hugó kuriai bíró és a *Politikai Értesítő* tudósítója között a következő párbeszéd folyt, melynek közlésére a kuriai bíró a tudósítót felhatalmazta:

— *Olvasta* már Méltóságod a lapoknak az aradi *Szelle* botrányra vonatkozó közleményeit?

— Igen! Ma jöttem haza egy fél napra *velence!* birtokomról, hol jelenleg a nyári szabadságidőt töltöm. *Olvastam* a lapokat is.

— Nem kerülte ki méltóságod figyelmét a „*Kedves Hugó*“ megszólítással kezdődő névjegy?

— Nem!

— Bozsásson meg Méltóságod a kérdésért, de úgy tudom, hogy a kir. Kurián csak egyetlen egy Hugó nevű bíró működik.

— No igen, az senki más, mint én!

— Nem lenne oly szives Méltóságos Uram nyilatkozni arra a névjegyre és annak tartalmára vonatkozólag?

— Hát bizony, én arról mit sem tudok. Nem csekély mérvben lepott meg tehát a dolog, mert én olyan tartalmu irást sohasem kaptam Kormostól!

— Nem informálta Méltóságodat Kormos bíró a Szelle ügyben?

— Nem! Kormos velem sem ebben, sem bármely más informáló ügyben nem tárgyalt, sem hivatalomban, sem egyebütt. Egyébiránt nem is emlékszem, hogy nekem ily ügy lett volna kiosztva.

— Talán az ítélkező tanácsban vett részt Méltóságod?

— Nem emlékszem. Pedig bizonyára emlékezném rá, vagy a névre legalább, ha részt vettem volna abban a tanácsban, mely a Szelle ügyet tárgyalta.

— Ismeri Méltóságod Szelle József ügyvédet, vagy feleségét — beszélt velök?

— Nem! Sem Szellét, sem feleségét nem ismerem, soha nem is láttam, tehát beszélni se beszélhettem velök, sőt még ily nevű egyénekre sem emlékszem, csak most hallom e nevet először!

— Tehát a névjegyéről mitsem tud Méltóságod?

— Nem! Semmit! Kormostól ilyen tartalmu névjegyét sohasem kap am. Ha ő megírta volna is, az én kezeim közé az nem jutott. Az egész dologról én mitsem tudok. Ismétlem sem Szellét, sem feleségét nem ismerem, soha nem láttam, ügyükről semmit sem tudok.

(A nagyváradi tábla nyilatkozata.)

Egy fővárosi lap ma reggeli száma azt írja, hogy Szelle informálta volna a nagyváradi tábla bírát.

Medvigy Mihály, a nagyváradi tábla tanácselnöke, aki a szabadságon levő Ritoók Zsigmond táblai elnököt helyettesítette, szintén nyilatkozik.

Nyilatkozatában kijelenti, hogy arról, hogy Szelle a nagyváradi tábla bírát informálta volna, tudomása nincs és ha ez meg is történt volna, ez nem ütközik az ügyviteli szabályokba. Kijelenti továbbá, hogy Szellének a nagyváradi táblánál protekciója nincs. Ez az állítás merőbben ellenkezik a valósággal. Medvigy nyilatkozata további részében kimutatja, hogy Szelle a nagyváradi táblánál olyan határozatokat is nyert, melyeket meg kellett feleltenie.

(Szelle fotográfiája.)

A „Friss Hírek“ című budapesti lap munkatársa Aradon járván, a következőkben rajzolja meg Szelle fotográfiáját:

Mindenki tudta a városban, hogy Szellének nagy összeköttetései vannak és el volt róla terjedve az a hír, hogy a legnehezebb ügyeket is keresztülviszi. Ez volt az oka, hogy mindenki, ha nagyobb baja volt, még a vidékről is hozzá siettek. Szelle ezeket azután alaposan kihasználta és a legnagyobb mértékbe terro- rizálta.

Elnézést nem ismert. Számos rég történt esetet mondanak el most róla. Így a többek közt elmondották, hogy a mikor két év előtt az aradi törvényszéknek egy régi bíróját, B. P. M.-t hirtelen nyugdíjba küldték, a beavatottak tudták, hogy ez is Szelle egyik áldozata. Tényleg, alighogy a bíró megszűnt a törvényszék tagja lenni, Szelle a legridegebb

könyörtelenséggel beperelte ellene főnálló követeléseit és árvereztette birtokát. Elnézéssel csak addig volt irányában, míg a törvényszék- nél „segítségére lehetett.“

Szellének ez az eljárása lehet magyarázata annak, hogy miért őrizte olyan óvatosan Kormosnak hozzá és feleségéhez intézett leveleit.

Még a Kormoshoz intézett levelek fogalmazványait is megőrizte.

Ilyen körülmények között nem csoda, hogy Szelle bajbajutása Aradon általános örömet keltett. Az emberek és különösen ügyvédek és az igazságszolgáltatáshoz közel álló egyének fellelegzettek és úgy örültek, mintha egy nagy lidércnyomástól szabadultak volna fel. Azzal tisztában van mindenki, hogy Szelle örökre eljászotta játékait. Részvétről szó sincs, legfőleg az a körülmény nyugtalanítja az embereket, hogy több általános tiszteletnek örvendő személyiség lesz áldozata ennek a botránynak. Ma is nyolc-kilenc nevet sutognak.

Itt megemlíti a nevezett lap Kugler István ítélőtáblai bírót, az aradi járásbírószék vezetőjét, azt irván róla, hogy Szellénél szintén erősen van érdekelve.

(Hendl Ödön nyilatkozata.)

Lapunk tegnapi számában közöltük azt a beszélgetést, melyet egyik munkatársunk folytatott Szellével. Szelle ennek folyamán megnevezte Hendl Ödön aradi mulakatost, mint a kinek követelése koholt és alaptalan. Hendl erre vonatkozólag a következő sorok közzétételére kér fel bennünket:

Tekintetes Szerkesztő ur! Engedje meg tek. szerkesztő ur, hogy folyó évi július hó 17-én 161. számú lapjában megjelent, reám vonatkozólag Szelle József által az Aradi Közlöny munkatársa előtt tett nyilatkozatra szerény észrevételemet megtehessem.

Csudálkozom, hogy még kedve és bátorsága van Szelle Józsefnek az általa megkárosított felekkel szemben sértően nyilatkozni, hisz sokkal több van, a mi nem került napfényre, mint a mi a nyilvánosság előtt van.

Követeléseim nagy részét már a csőd megnyitása előtt bejelentettem, de csak részben fejezhettem be. Igazságomat a bírói eljárás fogja kideríteni és semmiesetre sem lehet hitelt adni annak, aki csődbe megy. Jóllehet az ügyességével szerzett vagyon sokkal fölülmulja passzívait.

Rég óhajtottam Szelle Józseffel leszámolni, mert félttem, hogy rendes megoldást nem nyer vele szemben fennálló ügye, de ő ezt törekedett megakadályozni szokásához híven, amelyre vonatkozó iratok feltalálhatók az aradi kir. törvényszék irattárában. Jóllehet próféta nem vagyok, de mégis megjövendöltem, hogy sorsát senki sem kerülheti el, s aki mindenkit megrémített, most mindenkitől fél.

Hendl Ödön.

MULATSÁGOK.

(=) Honvédszenekar Aradon. Vasárnap délután a Baross-park nagy köröndjén a szegedi honvédszenekar sétatangversenyt tart. A magyar katonazenekart az aradi dalegylet hozza le Aradra, amely ugyancsak vasárnap rendezi ének-hangversenyét délután a Baross-parki kioszkban, este pedig a Kass-féle vendéglőben. A most már teljesen regenerált dalegylet vasárnapi hangversenye alkalmával Ciráky Márton, Grünzweig Adolf és Schleifer Antal karvezetők fognak dirigálni. A honvédszenekar este a Kass-vendéglőben is játszani fog belépti díj mellett.

(=) A burok táncvigalma. A jótékony célú Burok-társaság nyári mulatságát a hó 28-án tartja a családi-erdőben. A nagyszabású nyári

mulatságot élvezetessé fogják tenni a látványosságok, és a szórakoztató dolgok nagyszabásúak. A kivonulás d. e. 10 órakor lesz a körhelyiségéből, a Halász-utcai Földessy-féle vendéglőből. A táncmulatság d. u. 2 órakor veszi kezdetét. A tiszta jövedelmet az elaggott munképtelen szegénysorsú iparosok felségélyezésére fordítják. A rendezőség igyekezetén felül a jótékony cél is megérdemli a nagy közönség pártfogását.

(=) Az aradi máv. altiszti kör augusztus 3-án, saját könyvtár alap javára a városligeti vendéglő nagytermében hangversenyyel egybekötött táncvigalmat rendez. Belépti-díj: Előre váltott személyjegy 2 korona. — Család-jegy 4 korona. A pénztárnál váltva: Személy-jegy 2 korona 40 fillér. — Család-jegy 5 korona. Kezdődik este fél 9 órakor. Műsor: 1. „Népdal egyveleg“ cimbalmon előadja Szőnyi k. a. 2. „Az egygyű paraszt“ Szentjóni Szabó Lászlótól, szavalja Dalnoki Kálmán ur. 3. „A halott menyasszonya“ írta Pitner Márton, felolvassa Enyedi Sándor ur. 4. „A Rózsa“ Thern Károlytól, éneklő Várnay Lajosné urhölgy. Zongorán kíséri Neidenbach Cecilia urhölgy.

Az aradi vár bűnös katonái.

(Hogy derült ki a gyilkosság?)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 17.

Részletes tudósítást adtunk a minap a szegedi gyilkosság legújabb döntő fordulatáról. E szerint Tari József vadőr leányát, Piroskát és Tarinét Tatár Minály, a szegedi 46-ik gyalogezrednél szolgáló közlegény lőtte meg Mannlicherével a múlt év november 11-én este. Maga az aradi katonai várban fogva levő gyilkos vallotta ezt be hosszú, nyolc hónapi konok tagadás után Stephani hadbíró előtt.

Hogy mi pattantotta ki e rejtelmet, mely a löportorony melletti gyilkosságot mindeztideig elfődte, az ép oly érdekesnek mondható, mint Tatár Mihálynak a baktói vadőrrel való drámai szembesítése. Megbízható értesülésünk van arról, hogyan árulta el magát a baktói gyilkos és ki vezette nyomra a bonyolult bűnygyben eljáró hadbírószék.

Tatár Mihály közlegény évekkal ezelőtt, mint polgári sorban lévő legény, valami súlyos bűntény miatt három évi fegyházat kapott. Ezt a büntetést az illavai fegyintézetben töltötte ki. Itt megismerkedett egy nem kevésbé notórius gonosztevővel, aki csakhamar legjobb pajtása lett. Közös cellájukban elmondogatták életük sorsát, bűnös tetteiket, melyek miatt a súlyos rabságot viselniük kell.

Kiszabadulásuk után mindketten elérték a katonaköteles időt. Besorozták őket. De nem sokáig viselték mocsoktalanul a reájuk adott közös uniformist. Folt esett mindkettőjük katonai becsületén. Tatár Mihály a jól ismert gyilkosságot követte el, az illavai fegyházból való bajtársa pedig felségsértésbe és katonai függetlenségsértésbe esett.

A két rabviselt bajtárs így hát újból találkozott. Az aradi garnizonban adtak egymásnak randevut. Nagyon megörültek a viszontlátásnak; hiszen méltó helyre kerültek ismét. Megeredt a beszéd árja. Az illavai emlékek fölidézése után rátértek arra is, hogy miféle újabb dolgokban volt katonáéknál részük.

Tatár Mihály töviről-hegyire elbeszélte a vadőr családjának tragédiáját s dicsekedve mondta, hogy a hadbírószék sohasem fogja megtudni, ki a tettes.

— Pedig én lőttem agyon a Tari Piroskát, mög én lőttem mög Tarit, mög a feleségét.

Ezzel kitudódott hát végre a nagy titok, habár csak egy közönséges gonosztevő előtt, de a ki sietett tovább adni a Tatár Mihály hosszú időn át magába fojtott vallomását. A garnizonbeli rabtárs ugyanis azt remélte, hogy

a besugás által saját sorsán fog javítani, hogy elengednek majd néhány esztendő az ő rabságából.

A mint az aradi hadbírósnak tudomására jutott Tatár Mihály vallomása, nyomban kihallgatta a gyilkossággal gyanúsított katonát. Tatár valósággal két tűz közé volt szorítva, mikor a hadbíró arra a rabra hivatkozott, a ki előtt a tettes elárulta magát. Mit tehetett mást vergődő helyzetében: *beismerte a rettenetes bűnt.*

Az aradi hadbírósnak most már rövidesen kimondja a végső szót a Tatár Mihály gyilkossági bűnyében. Valószínűnek tartják, hogy az ítélet *kötél általi halálra fog szólni, melyet Bali Mihály állami hóhér hajt végre Aradon.*

Tegnap ismét Szegeden járt az aradi hadbírósnak részéről Stefani hadbírószázados. Egy század gyalogsággal ma reggel kimentek a lőraktárhoz és ujjal átkutatták a területet. Még egy töltény hiányzott és Tatár vallomása után indulva, a köröltés oldalában keresték ezt a hiányzó töltényt.

Eközben a hadbíró kihallgatta Tari Józsefet, Tarinét, Csehnét és Körösi Antalt.

A kihallgatás leginkább odairányult: minő helyzetben voltak a tanyában, mikor a lövés történt. Tari előadta a már többször ismételt esetet, t. i. a leánya kilépett a konyha küszöbén, akkor érte a halálos lövés, ugyanaz a golyó köröszült az ajtófélfán és az érte Tarit is, ki a konyhában benn volt. A második lövés az ajtón keresztül az asszonyt találta, a jobb mellén ment be és a hátán jött ki a golyó. A harmadik lövés szintén az ajtón keresztül hatolt a konyhába, de nem ért senkit, belefuródott a falba.

Tarinét és Csehnét arra nézve hallgatta ki, hogy a gyilkosságot megelőző négy nappal Tatár este vagy hajnalban járt Tariéknál fel-tűzött szuronyal azon ürügy alatt, hogy szökött katonát keres, Tatár estét állit, Tariék hajnalban mondanak.

Körösiéktől azt kérdezte, igaz-e, hogy Tatár náluk járt a tanyán (szintén a töltényraktárhoz közel van a tanyájuk) azon este, mikor a gyilkosság történt, ezt egy órával megelőzőleg és fejszét kért tőlük kölcsön — Körösiék ezt tagadják.

EGYESÜLETI ELET.

(*) **A jegyzői egylet közgyűlése.** Az arad-megyei községi- és körjegyzők egyesülete és nyugdíjintézete f. hó 23 án d. e. 10 órakor a megyeház disztermében választmányi, utána pedig rendkívüli közgyűlést tart, melynek sorrendje a következő:

Egyleti ügyek: 1. 1900. évi egyleti felülvizsgált számadáscsokra vonatkozó véleményes jelentés. 2. Jegyzői törzskönyv kivonatainak közlése tárgyában hozott határozatnak hatályon kívül helyezése iránti indítvány. 3. *Bildhauer* Adalbert paulisi jegyző indítványa a telekkönyvi kivonatoknak hagyatéki ügyekben térítvény nélkül való beszerzése iránt. 4. Egyleti elnök jelentése a községi és körjegyzők szolgálati viszonyának szabályozása tárgyában a Tek. megyei alispáni hivatalhoz benyújtott előterjesztéséről. 5. Indítványok. **Nyugdíjintézeti ügyek:** 1. Nyugdíjintézeti alapszabályok módosítására vonatkozólag szerkesztett bizottsági tervezet. 2. *Zilahy* Lajos vadász körjegyző nyugdíjazás iránti kérvénye. 3. Özv. *Botta* Döméné szül. Radneán Emilia és 4. özv. *Zaránd* Gyuláné szül. Institoris Emilia segélypénz engedélyezés iránti kérvénye. 5. *Bund* Aurel bokszegő és 5. *Strasser* Péter borosjenői jegyzők kérvénye helyettes jegyzői, illetve megyei kezelőszemélyzeti minőségben eltöltött idejüknek a jegyzői nyugdíj képesség megállapításánál leendő beszámítása iránt. 7. Indítványok.

A kiszabadított uzorás.

(*Miért nyugdíjazták Kormos Adolfot?*)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 17

Pozsony megyében nemrég egy lényegében ugyanazon eset történt meg, mint nálunk Aradon. Ott is volt egy Szelle-féle alak, aki addig garázdálkodott, addig uzoráskodott, amíg torkára forrt a dolog.

Ő is azt hitte, hogy neki minden szabad, mert az volt a hite, hogy pénzzel majd csak célt fog érni a legfelsőbb fórumon, ahol ügye dűlőre fog jutni.

Csodálatos a véletlen, hogy mennyire hasonlít a pozsonyi eset az aradihoz. Ott is az uzorás lakásán foglalták le az összes irományokat, ott is találtak egy kuriai bíróra vonatkozó kompromittáló leveleket.

Az esetről pozsonyi tudósítónk a következőket sürgönyzi:

A pozsonyi kir. büntetőtörvényszék elé került egy *Wosner* nevű dunaszerdahelyi uzorás bűnyűje. Ezt a hirhedt alakot a kir. törvényszék vizsgálati fogságba helyezte. Az uzorás védőügyvéde *Eötvös* Károly volt.

Wosner minden lehető elkövetett arra nézve, hogy a vizsgálati fogságból kijöjjen. Meglepő volt akkor Pozsonyban, hogy *Kormos Adolf* kuriai bíró személyesen jelent meg Pozsonyban és személyesen interveniált a pozsonyi kir. táblánál *Wosner* szabadlábra helyeztetése tárgyában.

A kir. törvényszék időközben házkutatást foganatosított a börtönben ülő uzorás lakásában és ott lefoglalták az összes irományokat.

Az iratok között az eljáró vizsgálóbíró *Kormos Adolf* kuriai bírót erősen kompromittáló leveleket talált. A vizsgálóbíró a leveleket felettes hatóságához terjesztette fel.

Ezek a levelek idézték volna elő — írja ma egyik pozsonyi lap — *Kormos Adolf* nyugdíjaztatását és nem a Szelle-affér.

A bizalmas levelek.

(*Tilos az indiskréció.*)

Arad, július 17.

(*A királyi ügyésznél.*)

— Nagyságos királyi ügyész ur! Szörnyű összeesküvést fűdöztem fel! Az állam fenállása ellen irányzott sötét tervek . . .

— Ah! aztán hogy sütötte ki a rémes szándékot?

— Egy levelet találtam véletlenül, a mely . . .

— Ah (egy levelet! És ön idegen ember véletlenül talált levele alapján akarná az államot megmenteni? Vegye tudomásul, hogy ön ellen *levéltitok megsértése* címén panaszt emelek! Nem tudja ön, hogy modern felfogás szerint nem az a gazember aki vétkezik, hanem aki felfedezi?

A panaszos pironkodva oszon ki a szobából . . .

(*Ot hon.*)

A férj elfogja a felesége szerelmes leveleit. Revolvert ragad és eltorzult ábrázattal lebegtetni a korpus delikt . . .

— Meghalsz nyomorult, — így üvölt a férj. Tagadhatod, hogy te irtad ezt a levelet?

— És te tagadhatod, replikáz a nő, hogy idegen levél felhasználásával indiskréciót követél el . . .

A férj rémulve ejti ki a kezéből a levelet és — okulva a lefolyt napok szenzációiból — kegyelemért könyörög.

(*A szerkesztőségben.*)

A munkatárs jelentést tesz a szerkesztőknek:

— Gyászolt munkatársunk elhunyt alkalomból X. Y. akadémiai tag is igen szép levélben kondoleál . . . A levelet közölni kéne . . .

— Miféle tagja X. Y. az akadémiának? — kérdi szemöldökráncolva a szerkesztő.

— Levelező tagja . . .

— Levelező? Sajnálom, ez indiskréció lenne. A levelezők — akár akadémikusok, akár bírák — veszedelmesek, még az idő vén fáját is kerülöm, mert — tudvalevőleg — a leveleit hullatja . . .

(*Az iskolában.*)

A tanár elkobozza az előadás közben firkáló nebulo levelét és olvasni kezdi:

— Tanár ur, rezonéroz a kölyök, adja vissza azt a levelet, másképp bepörlöm levéltitok megsértéséért.

(*A templomban.*)

A pap a szöszékre lép és olvasni kezdi a textust:

— Mai elmékedésünk tárgya léssen Pápa apostolnak a Korintusbeliekhez intézett I. levelének . . .

A hívek sorában jelen van a királyi ügyész, aki tüstént fel is szólal:

— Főtisztelendő ur! Felhatalmazta Önt levelének nyilvánosságra hozatalára ama bizonyos Pál apostol ur?

— Ugyan hogy gondol ilyet . . .

— Nem? Akkor hát vegye tudomásul, hogy a törvény teljes szigorja fogja sújtani idegen levelek jogtalan felhasználásáért . . .

(*A parlamentben.*)

Idegen leveleket olvasnak fel . . . Pártok háborognak . . . Egyesek kivégeztetnek . . . Szörnyű indiskréciók, amelyek nyomán vér folyik és halálhörgés támad . . .

— Éljen, éljen! — zengik a felolvasó párt-hívei, aki tetszelegve kacsintgat a szebbnél-szebb hölgyek által ellepett karzatra . . .

A folyosón pedig benső gyönyörben uszva jegyzi meg egy honatya:

— X. Y. Z. tönkre van téve! De minek is firkál ily könnyen leveleket! Mégis csak jó, hogy van széles e világon egy hely, ahol büntetlenül szabad idegen levelekkel indiskréciót elkövetni . . .

HIREK.

A vatikán foglya.

— Apróságok a páparól. —

Arad, július 16.

A pápa pár nap óta abban a márványházban lakik, a melyet 1520 körül X. Leo építtetett a Vatikán kertjében. A pápa most az egész napot a kertben tölti a kerti házban, de napnyugta után rendszeren visszaviteti magát a Vatikánba. Gyakran már reggel 5 órakor ismét a kertben van.

A kertben kiszáll a gyaloghintóból és kocsira ül. A kocsitól balra a pápai testőrgárda ezredese lovagol, a kocsit két gárdista követi. E kísérettel végig kocsizik a pápa a kertben, a melynek gyepegyain virágokból alkotva ott pompázik a pápa neve és a Pecci-család cimere. A kert egyik dombján megáll a kocsis. Innen az új Róma néhány várossrésze látható, a Monte Maggio erődítményei, a Tiber és a róma-viterbo

vasut nagy hidja. A pápa kiszáll a kocsiból és leül egy padra. Magához hivatja a gárdistákat és kérdezősködik tőlük, hogy milyen az élet odakint Olaszországban. Hiszen csaknem huszonnégy év telt el azóta, hogy a Vatikán foglya nem hagyta el a palotáját és kertjét s így a pápák egykori városának fejlődését nem is tudja magának elképzelni.

A mit az új Rómából lát, az nem kedves a szemnek. Óriási bérkaszányát lát, a melyet spekulánsok építettek nagy sietséggel s a melyekben a római nép söpredéke lakik. Hiába mondják a pápának, hogy Róma más városrészeiben különb az élet, ő az egész új Rómát mégis csak úgy látja, a hogyan ez a városrész, a mely huszonnégy évi fogsága alatt keletkezett, mutatja neki.

Aztán a pápa ismét kocsijába ül. A kacsaringós ut elviszi a zoológiai negyedbe, a hol egy pelikán, néhány struccmadár, néhány kecske, több pompás páduai tyúk és galambok vannak. Egy papagály is van itt, a mely egyre ezt kiáltja:

— Viva il papa! — és ezért minden reggel cukrot kap a pápától.

A pápa reggelenként a szőlőhegyet is felkeresi, a hol sok munkás dolgozik. A munkások a pápa közeledtére letérdelnek. A pápa megáldja a munkásokat, azután kiszáll a kocsiból és a szőlőtökhöz megy. A szőlőtők többnyire lugast alkotnak, a melynek árnyékában szívesen sétál a pápa. Olykor magához szólítja egyik-másik munkást és valami hiányosságra figyelmezteti. A pápa örül, ha nagyszemű szőlőt talál, dicséri a mesterséges trágyázás felfedezését és néha elbeszéli, hogy ifjkorában náluk otthon szintén ilyen nagy gonddal művelték a szőlőt, de ilyen nagyszemű szőlő mégsem termelt.

— É tekintetben, — mondta egyszer környezetének tréfálva, — a világ a mi ifjuságunk óta igazán haladt és jobb lett. De talán csak ebben a tekintetben.

UzSORÁS ZÁLOGOSOK.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 17.

Szinte csodálatos, hogy a mi székes fővárosunkban mennyi existencia él a közönség kiszípolozásából. Hogy a szédeltések, családok napirenden vannak, azt minden újságolvasó tudja. De az más rovathoz tartozik.

Most olyan felháborító ügyben vezet vizsgálatot a rendőrség, a mely sok ezer embert menthet meg a leggyalázatosabb uzorától. Számos panasz érkezett már ugyanis a rendőrséghez bizonyos zuguzsorások ellen, a kik ezt a jövedelmező mesterséget a „zálogosság“ jellegé mellett üzték.

Különösen K. Manó Wesselényi-utcai „ékszerész“ ellen érkezett sok panasz. Ez az élősd a zálogházi árverések bienája, a ki potom áron vesz ott értéktárgyakat és aztán alaposan becsapja a naiv és tudatlan közönséget.

K. Manó kedvenc mestersége különben az, hogy zálogjegyeket vesz potom áron, természetesen a pénzre leginkább rázorult legszegényebb emberektől, de a zálogjegyet is elzalogosítja. És pedig hogyan? A vizsgálat már eddig is kiderítette, hogy például 80—100 korona értékben elzalogosított tárgyak zálogleveleiért 12—15 koronát ad kölcsön, havi három korona kamattal. Ez igazán akkora uzor, a minőre eddig az uzoratorvény életbe lépte óta aligha volt példa.

Azok a szegény emberek természetesen csak a legrikább esetben győzik a horribilis uzorakamatot fizetni s így a zálogjegyek rend-

szerint az uzorás birtokában maradnak, a ki így triplán tesz busás jövedelemre szert.

Mint értesülünk, a vizsgálatnak igen érdekes fejleményei várhatók.

— **Személyi hírek.** *Varjassy* Arpád kir. tanácsos tanfelügyelő szabadságát a mai napon megkezdte s nejevel együtt hosszabb időre Norderneybe utazott. Távollétében a hivatalt *Kovács* Lajos kir. s tanfelügyelő vezeti.

— **Tóth András Darányi-szobra.** Az aradi Darányi szobor bizottság kiküldött tagjai tegnap Debrecenben jártak a *Tóth* András szobrász készítette Darányi János-szobor megvizsgálására. A kiküldött bizottság tagjai *Kabdebó* János dr. és *Robitzek* Ágost a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak *Tóth* András legújabb művéről, mely úgy a hasonlatosságban, mint a kiviteiben méltó lesz a híres orvos emlékéhez.

— **Aradmegye választói.** A megye központi választmánya holnap délelőtt 9 órakor ülést tart, melyen a jövő évre összeállított ideiglenes választói névjegyzék ellen benyújtott fellebbezéseket és észrevételeket bírálják el. A holnapi gyűlésen Pécska, Radna, Világos, Szent-Anna, Kisjenő, Józshely és Borosjenő választóinak felszólalásai felett határoznak.

— **Tolsztoj nagybeteg.** Szentpétervárról táviratozzák, hogy *Tolsztoj* állapota utóbbi időben rosszabbra fordult. Általános gyöngeség vett rajta erőt. Évek óta tartó gyomorbaja van, mely görcsökben nyitakozik meg. Az orvosok csak arra törekzenek, hogy fájdalmait enyhítsék. Moszkvai ismerősei és jóbarátjai többször látogatják meg jásznapolyánai birtokán.

— **Letartóztatott lapszerkesztő.** Zágrárból telegrafálják, hogy ott ma letartóztatták *Treszitet*, a Zágrábban megjelenő „*Krvcska*“ című lap szerkesztőjét. *Treszitet* azzal gyanúsítják, hogy *agyonlőtte Szrkulj Szava tanítónőt*. A letartóztatás óriási feltűnést kelt.

— **A minorita templom harangjai.** Az Andrássy-téri katolikus templom előtt ma délután nagy embertömeg nézte végig, hogyan szállították le a templom tornyából a régi harangokat, amelyeket vasárnapra új hatalmas hangu harangokkal cserélnek fel. Az új harangok felhuzása és állványozása ugyanis egy teljes hetet vesz igénybe.

— **Harminc évig huszár.** Szép ünnepély színhelye lesz holnap az aradi cs. és kir. huszárlaktanya. *Nagel* József őrmester fegyverkovácsot, ki immár 30 esztendeje van a hadsereg kötelékében, Ő Felsége a koronás ezüst érdemkereszttel tüntette ki. Holnap reggel tüzi fel az öreg huszár mellére az érdemkeresztet *Lázár* Frigyes ezredparancsnok. Az ünnepélyt követőleg diszebed lesz a tisztí étközében, a hova Nagelen kívül még két másik őrmester is hivatalos, kik a koronás ezüst érdemkeresztet viselik mellükön. Az ünnepélyen, valamint az ebéd alatt a 33-ik gyalogezred zenekara fog játszani.

— **Szabó-iparosok kongresszusa Aradon.** Az országos szabó-ipartársulat ez év szeptember havában országos szabó-iparos kongresszust szándékozik rendezni Aradon. A mozgalmat az aradi ipartestület szabószakosportja indította meg. Ennek kezdeményezésére az országos ipartársulat kérdőíveket küldött szét Magyarországon összes szabószakosportjaihoz, hogy azok jelentsék ki, mely napon kívánják a kongresszust megtartani, s mily tárgyakat óhajtanak az értekezlet napirendjébe felvenni. A válaszokat két hét múlva veszi tárgyalás alá az aradi szakosport és

ezek alapján az előkészítő bizottság megteszi a lépéseket a kongresszus megtartására.

— **Az aradi új gör. kath. templom építésre,** mint lapunknak írják, hosszú tárgyalások után végre sor kerül. A tervek már jogérvényesen jóvá vannak hagyva, sőt, mint tudósítónk írja, már az építés is ki van adva *Corodini* Kornél budapesti építésznek.

— **Az aradvárosi adókövető bizottság f. hó 18-án d. e. 9 órakor** a városház emeleti kistermében még eddig meg nem adózott arany és ezüstműves. asztalos, bádogos, baromfi kereskedő, bérkocsi tulajdonos, bérlők, borbély, bordélyos, bor-, bőr-, cirokkereskedő, csizmadia, cipész, cukorkakereskedő, cukrász, divatkereskedő, doboz-készítő, építész, esztergályos, fa- és szénkereskedő, fényképész, festő, fürdő-bérlő, fűszerkereskedő, gyámi jutalmazottak és gyermekkert tulajdonosok, e hó 19-én pénteken d. e. 9 órakor pedig a gyógyszerész, gyümölcsárús, hajhász, hajótulajdonos, halkereskedő, hentes, jégeladó, kalapos, kalmár, kávémérő, kávé, kefekötő, képkereskedő, kertész, kézműárkereskedő, kocsigyártó, korcsmáros, kosztadó, kovács, kőfaragó, kőműves, könyvkereskedő, könyvkötő, köteles és kupeczek III. oszt. kereseti adóját állapítja meg.

— **Idegbajos községi jegyző.** Nagy utcai csődületet okozott ma este 9 órakor a „Fehér Kereszt“ szálloda előtt egy aradmegyei községi jegyző, a ki feltűnő viselkedésével vonta magára a járó-kelek figyelmét. A szerencsétlen ember a délután folyamán végig járt több aradi üzletet és óriási bevásárlásokat akart eszközölni, de a kereskedők a megrendeléseket nem fogadták el, mert rögtön tisztában voltak, hogy elme zavart emberrel van dolguk. Egyik Andrássy-téri üzletben például kétszáz méter perzsa szőnyeget akart vásárolni. Este 9 órakor a Fehér Kereszt előtt zajt csapott, mire egy orvos ismerőse, a ki éppen arra járt, kocsira ültette és elszállította a szerencsétlen embert.

— **Román felekezeti iskolák.** Az aradi gör. keleti konzisztórium körülbelül két esztendővel ezelőtt felhívta a nagyváradi és lugosi gör. kath. püspökségeket, hogy olyan román községekben, a hol a lakosság gör. katolikus és gör. keleti vallás híve, közösen állítsanak fel iskolákat, illetőleg közösen viseljék az iskolák költségeit. A nagyváradi gör. katolikus konzisztórium rövid idő előtt megadta a választ a felhívásra: *A közös iskolák fentartása vallási okok miatt lehetetlen.* *Laurán* dr. püspöki helynök egyszerűsmond felszólította a görögkeletieket, hogy térjenek vissza a gör. kath. egyház kebelébe. A válasz heves gyházi surlódásokat idézett elő s *Mangra* Vazul nagyváradi görögkeleti püspöki helynök nyíltan fellépett a gör. kath. egyház ellen. Panaszaiban hangoztatta, hogy a gör. kath. egyház meg nem engedett — törvénytelen — módon elcsábítja a görögkeleti egyház híveit a gör. kat. egyház kebelébe s állításait számos adattal igazolta. A dologba beleavatkozott a magyar kormány is, a mely a görög-keleti román papságnak adott igazat. A lugosi gör. kath. konzisztórium a zavaros viszonyok között nem válaszolt az aradi görögkeleti püspök átiratára s a görögkeletiek már le is mondták a közös iskolák felállításának tervéről. Most két év után, mikor *Radu* püspök Aradon járt, *Goldis* püspök szóba hozta a felállítandó közös iskolák kényes ügyét is s felkérte őt, hogy járuljon hozzá a kérdés békés megoldásához. *Radu* Demeter lugosi gör. kath. püspök arról értesíti ugyanis az aradi gör. keleti konzisztóriumot, hogy *elvben* elfogadja a közös iskolák fentartására ismertetett javaslatokat. A váratlan határozat román körökben nagy feltűnést keltett. A dologban nem volna semmi különös, ha nem tudnók, hogy felállítandó közös iskolák mélyen érintik a magyar nyelv sikeres oktatását a magyar-román községekben is. A tervbe vett körülbelül *hetvennyolc* iskola felállításával két román püspökség ugyanis azt akarja elérni, hogy azokban a községekben, a hol eddig két román iskola volt, vagy egyáltalában egy sem volt s a gyermekek magyar iskolába jártak, új *kizárólagos*

san román tannyelvű közös iskolákat létesítsen. Az idei aradi gör. kel. zsinaton *Ciorogariu* Romulusz iskolaszéki ülnök hosszas jelentésben számolt be a románoknak a népoktatás terén a magyarság rovására elért sikeréről s nagyobb arányú munkálkodás kifejtését sürgette. A zsinat mindenben azonosította magát *Ciorogariu* előadásával és az iskolák felállítására ügyében a magyarság nagy érdekeinek kárára serényen folyik a munka a románok terveinek megvalósítása érdekében. Rövid idő alatt nagy meglepetések és meglepő fordulatok igazolni fogják azt, hogy az aradi román konzisztórium a magyar iskolák haladását és fejlődését mindenáron megbénítani, megakasztani akarja.

— **A radna—lippi vashid**, melyet az állam az államvasuti gépgyárral és a diósgyőri vas és acélgyárral épített, már teljesen kész van. A teherlési próbát a napokban tartották meg s a hidat átadták a forgalomnak.

— **A vonat kerekai alatt.** Temesvárról táviratozzák, hogy *Varga* Elek budapesti postaközvetítőt, aki szabadságáról, melyet Móriczföldön töltött el, hazafelé utazván, Gyertyános községben a peronon sétálgatott. Nem vette észre, hogy a vonat már megindult és felugrott a mozgó vonatra. De valamiben megakadt, leesett és a vonat kerekai alá került. A kerekék testét teljesen szétroncsolták, úgy, hogy rögtön meghalt. A szerencsétlen ember 32 éves volt s özvegye, 3 gyermeke siratja. Két év óta a nyugati pályaudvarhoz volt beosztva.

— **Uj gazdasági tudósító.** A m. kir. földművelésügyi miniszter *Ory* Sándor gurahonci lakost Arad vármegye *borossebesi* járására nézve a gazdasági tudósítói tisztséggel bizta meg.

— **Ujabb hamis bankok Tordán.** Csak a napokban írt a kir. kuria a tordai pénzhamisítók ügyében s ma már újabb bankóhamisító bandáról adnak hírt Tordáról. Ugyanis tegnap délután egy vidéki oláh ember ökröt akart vásárolni és hogy az árat kifizethesse, egy százas bankot akart felváltani. Ekkor egy előtte ismeretlen ember hozzá lépett, és ajánlkozott, hogy felváltja a nagy bankot, fel is váltotta még pedig tíz darab ropogós tízforintosral, aztán a százassal eltűnt Szegény oláh egyik tordai kereskedésbe ment estefelé, hol az idegen embertől kapott tízforintosok egyikével akart fizetni, de itt felismerték, hogy a pénz hamis és letartóztatták. A csendőrség erélyesen nyomoz az ügyben és szembesíti a piacon megfordult emberekkel a szegény oláh parasztot, de eddig még nem sikerült kézrekeríteni a tettest. Állítólag egy tordai sertéskereskedőt terhel legjobban a gyanu.

— **A felakasztatott szerelmes.** Nagyváradról jelentik, hogy *Tóth* János vagyonos gazda rége óta üldözte szerelmével mostoha leányát *Sárközi* Rózsiát. Ma *Tóth* felesége a férje karjai közt találta lányát. Rárohant és fojtogatni kezdte, úgy, hogy *Tóth* összeesett. Erre aztán az asszony és lánya felakasztották *Tóth* egy szögére, hogy úgy tűnjék fel mintha öngyilkos lett volna. Az asszonyt is, a leányt is, elfogták és letartóztatták. A vizsgálóbíró előtt beismerték tettüket.

— **Körorvos-választás.** A m.-radnai főszolgabíró pályázatot hirdet a M.-Radna községben székelő és *Solymos*, *Kladova*, *Milova* és *M.-Radna* községekből álló körorvosi kerületi orvosi állásának betöltésére. A pályázati kérvények e hó végéig nyújtandók be *Csukay* főszolgabíróhoz.

— **A Pázmány- és Werbőczy-szobrok elhelyezése.** A miniszterelnök ma tudatta Budapest főváros polgármesterével döntését a Pázmány- és Werbőczy-szobrok ügyében. E szerint a szobrokat az eredeti tervtől eltérően a kigyóteri két kertcskében, álló alakban helyezik el. A szobrokat a bizottsági szemlében részt vett művészek és műértők egybehangzó véleménye alapján, tekintettel a környék architektúrájára és díszesebb kiképzésére, fehér márványból fogják elkészíteni. A miniszterelnök ezt a határozatát 6 Felsőháznak is bejelentette, aki ahhoz mindenben hozzájárult.

— **Sima fegyverhordozója a rendőrlapban.** Már megint ott van *Gálfy* Sándor a volt szentesi szerkesztő, akit, mint utóbb szegedi lakost

körözött a törvényszék. *Sima* Ferenc, az eltűnt egykori csongrádmegyei népevezér tegyvertársa a rendőri lapok egyik legemlegettebb alakja mostanában. Alig jelenik meg száma, amelyben *Gálfy* Sándorról a törvényszék szivességéből meg ne emlékeznék. Most el van rendelve az elfogatása azon 8 hónap kitöltése miatt, amire kétféle nyilvános becsületsértést és kétféle nyilvános rágalmozásért a szegedi esküdtbírószék elítélte.

— **Sikkasztó üzleti gyakornokok.** A szegedi *Milkó* Vilmos és fia cég egyik alkalmazottja bejelentette a rendőrségnél, hogy két gyakornok nagyobb pénzösszeg elsikkasztása után megszökött. A két gyakornok a tizenhét éves *Weimer* Elemér és a tizenhat éves *Klein* József, a cég részére a póstáról elhozott 483 koronát, mely összeget, ahelyett hogy főnöküknek adták volna, zsebre vágta. Úgy látszik, már korábban foglalkoztak azzal a gondolattal, hogy sikkasztott pénzzel Amerikába vándorolnak. Állandóan neveztek oly ügynökségekkel, melyek a kivándorlásokat közvetítik. A rendőrség azt hiszi, hogy a két kalandor-vevő ifjú az újvilág felé vette útját, amely föltevésében megerősíti azon körülmény is, hogy utóbbi időben Ealk és Társa kivándorlási ügynökségtől a fiatal sikkasztó értesítést kapott. Ezért táviratilag megkereste a rendőrség a hamburgi polciát, hogy a két eltévelyedett ifjút csipje el és vezérelje vissza régi honába.

— **Gondnokság alá helyezett ügyvéd.** A szegedi kir. törvényszék gondnokság alá helyezte *Pálmai* Dezső dr. szegedi ügyvédet. A hivatalos lapban erre vonatkozólag ma az alábbi hirdetés jelent meg:

GONDNOKSÁG.

9084/901. A szegedi kir. törvényszék részéről közhírré tételik, hogy dr. *Pálmai* Dezső szegedi születésű és illetőségű 51 éves. izraelita vallású, ügyvéd az 1877. évi XX. t. c. 28. §. a) pontja alapján elmebetegség miatt gondnokság alá helyeztetett. Szegeden, 1901. évi június hó 5-én. A kir. törvényszék.

— **„Felerettek“ a kaszinóban.** Furcsa kis affér forrong most a jászberényi kaszinóban. A vakációra hazajöttek a város ifjai, akik évközben Budapesten szökték a tudományokat és a kávéházi életet tanulmányozni. A vakációban is hívek akartak maradni e szokásukhoz, legalább — felerészben. Tudniillik, ami a kávéházi életet illeti. Eljártak a kaszinóba és ott naphoszszat működtek a biliárd-asztal mellett és a tekepályán, nem cse. ély bosszuságára a törzsvendégeknek, kiket mindennapi szórakozásuktól fosztott meg a jövő generációja. De a leggöribb szemmel a kaszinó tanártagjai néztek a fiatalokra. Sok olyan diák volt ugyanis köztük, aki megbukott a jászberényi gimnázium érettségijén és még a pótvizsga választja el őket a valódi egyetemi polgár előkelő címétől. A tanár urak tiltakoztak az ellen, hogy a felerettek a kaszinóba bejárhassanak, ott szabadon biliárdozhassanak, kártyázhassanak. Mert elmúlik a nyár. bekövetkezik a szeptember és a pótvizsgák ideje, amikor a diák majd egészen más körülmények között kerül a tanárjával egy társaságba, mint a kaszinóban. Es elvégre is bármennyire megköveteljük is a tanártól a szigorú pártatlanságot, azt mégsem várhatja tőle senki, hogy megbuktassa a — káláberpartnerét. Az ifjak annyira fölháborodtak a tanárok mozgalmán, hogy haragosan kivonultak a kaszinóból. Béke tehát még mindig nincs, de a törzsvendégek legalább megint hozzájutottak a biliárdasztalhoz.

— **Leánykiházasítók botránya.** Ahány nap, a leánykiházasítási egyletek annyi botrányáról kell beszámolnunk. A *margittai* fiú és leánykiházasítói egyesület panamájában a belügyminiszter most elrendelte az egyesület feloszlatását és kimondta a vagyoni felelősséget és

kártérítési kötelezettséget az egyesület intőzőségére. A leirat felsorolja az egyesület intőzőségének visszaéléseit is és többek között megállapítja, hogy az alapszabályok szerint havonként tíz tagnál több nászjutalék nem lett volna kiadható. Az esedékessé vált segélyösszegeket nem a jelentkezés sorrendjében, hanem önkényűleg, tetszés szerint fizették ki az egyesület vezetői; az elnök által vezetett naplóban egyszer már beírt tagok nevei több helyen kiva-karva, helyébe sokkal későbbben jelentkezett tagok vannak beírva, míg a kitöltőket egészen hátra tolták, de a napló betekintése magában véve elegendő tájékozást nyújt arra nézve is, hogy egyes tagokat egy-két évvel előbb elégitették ki már oly tagok hátrányára, akik a jelentkezés sorrendjénél fogva első sorban bírtak igényvel a nászjutalék kiszolgáltatására és akik azt még a mai napig sem vették kézhez; a vizsgálat adatai igazolják, hogy az egyesület vezetése ezen megkülönböztetést nem ötleyszerűen tette rendszeresen, hanem különféle, többnyire anyagi érdekből. Kiderítették azt is, hogy az egyesület tisztviselői a tagkönyvecskékkel üzérkedést folytattak. Megállapították, hogy a nászjutalékból tagdíj hátralék címen levont egyes összegek a pénztári naplóban bevételezve nincsenek. — Ezen összegeket az elnök és pénztárnok nyilatkozata szerint az illető pénzbeszedőnek minden egyes esetben átadták oly célból, hogy azokat a pénzbeszedő könyvekben bevezetett eseti díjak gyanánt bevezessék — a pénzbeszedők vallomása szerint azonban ezen levont összeget csak néha, az esetben jutatták kezeikhez, amidőn a jutalékok kifizetésénél veltlenül volt szokásban; legtöbb esetben az eljárást jelen szokásban, hogy a levont összeget a pénzbeszedői könyvbe egyszerűen bevezették, míg a pénznaplóban külön-külön nem vezették be.

— **A koldusok.** Érdekes történeteket beszél el *Blum* Ernő, a jeles író a *Gaulois* hasábjain. Meseinek tárgyát a koldus világ szolgáltatja. A koldusok üzlete — írja többek közt — különösen Párisban igen jólmező iparág s nem ritkaság, hogy módosabb emberek is űzik a koldulás mesterségét. Egy vak kéregető hatalmas kutyát szegődtett munkatársul, amely mellette állott egy hid torkolatánál és a nyakába illesztett kosárba gyűjtötte az áthaladók filléreit. Esténként átszolgáltatta hiven az összegyűlt pénzeket, míg egyszer azután nem tudott kinek beszámolni a keresettel. A világtalan koldus meghalt, de a koldulásra szokott kutya csak tovább is ott maradt megszokott helyén, a hidon. Nemsokára azonban a kutya is gazdája után költözött, s ekkor a nyakába kötött kosárban hater ezer frankot találtak. Svájcban élt egy öreg kisasszony, aki minden lépten-nyomon alamizsnát osztogatott a kéregetőknek. Egyikben nyári lakást kesett s egyik koldusának házába jutott, ahol a kolduló háziúr feleséyezett fogadta s elmondta, hogy annyi javítani való akad házán, hogy a költségeket csak alamizsnából képes előteremteni. A vén kisasszony maga is meg akart győződni róla, vajon tényleg olyan jólmező foglalkozás-e a koldulás? Szegényes, kopott ruhába öltözött s kiállt egy élénkebb utca szögletére s az első napi jövedelme — ötven frank volt.

Ez a fényes és könnyű kereset annyira megtetszett a kisasszonynak, hogy élete végéig koldus-sorban maradt és és halálakor jelentékeny vagyont hagyott — a város *milliomosainak*. Az író arra a következtetésre jut, hogy a valódi talmi koldus — a házi kéregető Egy ilyen házi koldus azt hozta fel a saját maga ajánlására, hogy alamizsna nélkül el nem mehet, hiszen már tizennyolc éve, hogy állandóan ugyanott kéreget. Cikkében külön részben foglalkozik az ugynevezett — *uri* koldusokkal, akiknek a száma szintén nagy és akik fényes egzisztenciát teremtettek maguknak a — koldulásból.

— **A hitvesgyilkosság** ügyében a budapesti rendőrség már befejezte a vizsgálatot, s az iratokat ma küldte át *Tóth* János rendőrfogalmazó az ügyészséghez. Kihallgatták a gyilkos elfogót is. Ezek *Grünbaum* Béla 21 éves könyvelő, *Waldner* József könyvelő, *Kovács* József szabó-

segéd, Tausz Iván sütősegéd és Polgár Zsigmond kereskedő. Ezek egybehangzóan azt vallják, hogy *Hackspacheren* nem látszott a részegség, és csak hosszas küzködés után tudták lefogni, amikor Grünbaum Béla vaskos botjával a fejére vágott. Amikor elfogták, egyre azt hangoztatta:

— Pepi, Pepi, most már véged van!

— Most már elég! A montenegrói fejedelem negyedik leányának *Sztana* a neve. A szokatlan név a *sztani* szóból származik, a mi annyit jelent magyarul, hogy *elég!* A furcsa elnevezés okát egy cetinjei ujság vidám anekdotával világítja meg. A fejedelem ugyanis trónörökösre vágyódott, de folyton leányai születtek.

— Az első leányomnak, beszélte a fejedelem egy cserle alkalmával, örültem és úgy gondoltam, van még elég időm arra, hogy fiam szülessen. A második leány születésekor már némi csalódást éreztem, — ami szomorú aggodásra vált a harmadiknál. Mikor aztán a negyedik gyermekem is lány lett, kifakadtam. Sztani, most már elég! S hogy valóban megelégettem a lányokat, az eddig ismeretlen Sztana névre kereszteltem az újszülöttet. S ime, a legközelebbi gyermekem fiú lett: *Daniló* herceg.

A fejedelem elbeszélte, hogy a cárnak is megadta ezt a tanácsot, sőt megizente az olasz királynak is.

— **Mozsolatolvajok.** *Tcherne* Ferenc déli gyümölcskereskedő budapesti üzletében három munkás a vízvezetékét csinálta. *Kovács* Pál 21 éves és *Krámer* Ferenc 22 éves boltiszolgák felhasználták ezt az alkalmat és két bál mazsolát, meg száz doboz szardíniát loptak el a három munkással. A rendőrség *Krámer* és *Kovács*ot letartóztatta. A három vízvezetéki tolvajt nyomozza.

— **Cigányzene.** Felhívjuk a közönség érdeklődését a Központi szálloda kertjében hangversenyző makói cigányzenére. Bátran el lehet mondani, hogy az ország egyik legjobb zenekara. Gyönyörű magyar nótái megkapják a hallgatót.

— **Az ideai lipcsei újdonságok** gyermekjátékokban láthatók már most is *Porter* Vilmos koronás áruházában. Önműködő szép játékok ma már oly meglepő olcsók, hogy már nem is érdemes más dolgokat vásárolni. Aki játékokkal a gyermekeinek örömet szerezni óhajt, az néze meg a szép cikkeket *Porter* Vilmos áruházában.

— **Ujtás!** *Honisch L. István* cs. és kir. főher. udvari fényképész művészeti académiái tag műtermében Szabadság-tér 16., (Dománypalota.) Telefon 358. Minden vásár- és ünnepnapon eszközölt felvételekről 6 drb. vizit fénykép 4 korona, 6 drb. kabinet fénykép 10 korona. A kabinet kép lehet: menyasszonyi, családi vagy bármilyen csoport felvételről is. Művészies és pontos kivétel szigorúan be lesz tartva. A n. é. közönség szives figyelmét felhívjuk ezen ujtásra.

— **T. üzletfeleink** szives tudomására hozzuk, hogy *Révész* Nándor könyv- és papirkereskedő urat (Szabadság tér 20. szám. Telefon 265 sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Küzelem a pénzhamisitókkal.

(Egy bünszövetkezet elfogatása.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 17.

A szegedi csillagbörtönből nemrég kiszabadult három gonosztevő szövetkezett egymással pénzhamisitás céljából. A veszedelmes tolvaj és pénzhamisitó-bandát vasárnap tették ártalmatlanná a Bihar-megyei Sarkadon.

A három fegyház-viselt ember hosszú ideig zavartalanul működhetett és igen sok hamisítványt vitt forgalomba. *Csukai* Barna volt községi irnok, kit sikkasztásért két évi börtönrre ítétek el, volt a banda feje, ő szerezte meg a másik két társat is, kikkel a börtönből ismerkedett meg. *Csukai* a börtönből történt kiszabadulása után *Kenderesen* telepedett meg.

Nagyon visszavonult életet élt egy ideig,

de később már költekezett, mert állítása szerint egy gazdag rokonától nagy vagyont örökölt. *Csukai* annyira óvatos volt, hogy ott a községben egyetlen hamisítványt sem vitt forgalomba, mi által egyáltalán nem gyanúsította senki. *Csukai* lakásán volt a műhely berendezve s ott lakott nála *Molnos* Adám és *Korhec* Vince, akik társai voltak *Csukai*nak.

Amint nagyobb mennyiségű hamisítvány elkészült, a két üzlettárs magához vette azokat és elmentek vele vidékre, ahol beváltották, vagy egyeseknek valódi pénzért kétszerannyi hamisítványt adtak. Az ilyen csereműveletekre megrendelést is gyűjtöttek. A múlt héten *Molnos* Sarkadon járt, amely alkalommal addig biztatta *Szurmai* Antal odaváló lakost, hogy cseréljen be nála valódi pénzt hamisítványért, míg *Szurmai* ráállott a dologra s megegyeztek, hogy 500 forint valódi pénzért hajlandó hamisítványt átvenni.

A hamisítványokat vasárnap este kellett volna átvenni. *Szurmai* azonban meggondolta a dolgot és értesítette erről a rendőrséget, a meiy megfelelő készülettel várta a hamisítókat, kik vasárnap este 10 órakor mind a hárman megérkeztek *Szurmai*hoz. Alighogy beléptek a szobába, *Zsigrádi* rendőrbiztos két rendőrrel szintén belépett. A hamisítók ekkor az ablakon ugráltak ki, de ott is rendőrök várták őket, miközben a menekülők revolvért rántottak elő és azzal lövöldöztek az utcákban állott rendőrökre, kik közül *kettőt halálosan megsebesítettek*.

Nagy küzelem után a rendőrbiztos és néhány rendőrnek a házigazda segítségével sikerült megfogni a menekülőket, kiket azután megkötözve vittek a városházára. A vizsgálatot a banda működésének földerítésére erélyesen vezetik.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

* **A Nagyvárad szinkerelet.** Nagyvárad városi szinkereletet akar alakítani Nagyszében és Brassóval a magyar kultúra terjesztésére e nemzetiségi vidéken. Nagyszében a tervet elutasította, Brassó város közgyűlése azonban elhatározta, hogy a szinkerelet megalakítása érdekében felír a kormányhoz.

TÖRVENYKEZES.

A férjgyilkosok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapest, július 17.

Bika György brassómezei földműves ez előtt huszonöt esztendővel egy 3 éves kislányt vett magához, felnevelte és 14 éves korában feleségül vette. Az asszony nem nagy vonzalommal viseltetett nevelő apjához, most már férjéhez, és viszonyt kötött ennek unokaöcsésével: *Bika* Szofronnal. Hogy szerelmüknek teljesen zavartalanul élhessenek, elhatározták, hogy *Bika* Györgyöt elteszik láb alól. A gyilkosság módját meglehetősen fúrfangosan eszelték ki.

Az asszony pénzt adott revolverre szeretőjének és ez évi január hó 17-én éjjel a legényt magánál tartotta. Midőn meggyőződött arról, hogy az ura már mély álomba merült, a legényt az ágyhoz intette, aki a revolvért az alvó ember mellének szegezve, elsütötte, azután a fegyvert az asszonynak átadva, gyorsan menekült. A terv az volt ugyanis, hogy a legény menekülése után, az asszony a revolvért az ura kezébe nyomja, hogy az a látszata legyen a dolognak, hogy *Bika* György öngyilkos lett.

A számítás azonban balul ütött ki. A lövés nem okozott rögtöni halált és *Bika* György felült ágyában. Az asszony rémülten futott saját ágyához, párnája alá rejtette a revolvért és alvást színlelt. Az ura rákiáltott:

— Asszony, kelj fel gyorsan! Valaki rám lőtt a padláson keresztül!

— Ugyan mit rémitgeti az embert? Csak álmodik kelmed! — szölt az asszony.

— De bizony nem álmodom, hiszen nagyon meg vagyok sebesítve!

Bikáné erre hozzá lépett és kétségbeesést színlelve, az utcára futott, fellármázta a szomszédokat, hogy valaki agyonlőtte az urát.

A szomszédok körülvették a már haldokló *Bika* György ágyát, aki utolsó 'ehelletéig azt hangoztatta, hogy ő senkit sem látott, a lövés a padláson keresztül érte és azt hiszi, hogy szerencsétlen halálát az isteni gondviselés okozta.

A szomszédok kutatni kezdtek a házban és csakhamar megtalálták a revolvért a *Bikáné* ágyában. Az asszony erre mindent bevallott és a bünttetért a szeretőjét okolta.

A brassói törvényszék esküdtbirósága *Bika* Szofront gyilkosság büntetteért 8 és fél évi, *Bika* Györgynét pedig, mint bünszerzőt, 9 évi fegyházra ítélte.

A kir. kuria szüneti tanácsa ma, az ítélet ellen beadott semmiségi panaszokat, *Hammersberg* Jenő koronaügyész indítványának meghallgatása után, elutasította.

NAPIREND.

Július 18. Csütörtök. Róm. kath. naptár: Kamill. — Protestáns naptár: Kamill. — Görög-keleti naptár (július 5.): Márta özv. — A nap kel 4 óra 6 perckor, nyugszik 7 óra 33 perckor. — A hold kel 7 óra 5 perckor, nyugszik 8 óra 32 perckor.

Időjárás. Légnomás reggel 7 órakor 763.3 milliméter, délután 2 órakor 762.9 milliméter. — Hőmérsék reggel 7 órakor C° + 20.4, délután 2 órakor C° + 27.9. — Szél iránya és ereje reggel 7 órakor EK. 5, délután 2 órakor E. 6. — Felhőzet reggel 7 órakor derült, délután 2 órakor félderült. — Csapadék az utóbbi 24 órában 0 mm.

Időjárás. A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száraz, meleg, zivatarok.

Szabadságszolgálat emléktárgyak országos múzeuma (színház-épület 1-ső emelet.) Nyitva van mindennap délelőtt 8 órától délután 6 óráig. Belépti-díj: Hétköznapokon 40 fillér, vasárnap 20 fillér.

Kölosey-könyvtár. Nyitva van vasár- és ünnepnapokat kivéve, mindennap 11¹/₂—12¹/₂ óráig. Helyiség: Erekléy-muzeum helyisége mellett ülésterem.

Július 21. Az arad-hegyvidéki turista-egyesület kirándulása Gainára. — Az aradi iparosifjak önképző-egyletének műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Arenna-épület). — Az aradi vas- és fém munkások szakszerveletének júliálisa (Csúlai erdő). — Az aradi műkedvelő ifjak egyrészenek műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma Kurticson (Központi kávéház.)

Július 23. Arad megye rendkívüli közgyűlése délelőtt 9 órakor. — Körorvosválasztás Szemlakon. — Az arad megyei községi és körjegyzők egylete és nyugdíjintézetének választmányi és rendkívüli közgyűlése délelőtt 10 órakor (Megyeház.)

KOZGAZDASAG ES KÖZLEKEDES.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 17.

Déltözsde. A buzakinálát mérsékelt, vételkedv gyöngö. Bányadi irányzat mellett 9,000 métermázsra került forgalomba, elvéve 2¹/₂ fillérrel olcsóbb áron. A többi gabonanemek bányadtak. Időjárás borult.

Zárul 12 órakor:

Buza októberre	7.97— 7.98
Rozs októberre	6.77— 6.78
Zab októberre	6.29— 6.30
Tengeri júliusra	5.22— 5.23
Tengeri augusztusra	5.29— 5.30
Tengeri 1902. májusra	5.04— 5.05
Repce augusztusra	12.75—12.85

Zárul 5 órakor:

Buza októberre	8.— 8.01
Rozs októberre	6.50— 6.82
Zab októberre	6.33— 6.35
Tengeri júliusra	5.30— 5.32
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1902. májusra	5.08— 5.09
Repce augusztusra	12.90—12.95

Zárul 5 órakor: korona

Oszták hitelrészvény	640.75
Magyar hitelrészvény	644.—
Leszámitolóbank részvény	430.—
Rima-Murányi vasmű részvény	451.—
Oszták-magyar államvasuti részvény	646.50
Közuti vasut	576.—
Városi villamos vasut részvény	285.—

— **Fizetésektelelenségek.** A bécsi Creditoren Verein a következő fizetésektelelenségeket jelenti: *Lantay* István, Budapest. — *Citara* Antal, Borosnó. — *Wurm* Károly, Kirchberg. — *Schweizer* J. kereskedő cég *Pancsova*. — *Dubliner* Miksa, Fischen. — *Wondrak* József, Sobeslau. — *Desaerl* Károly, vaskereskedő Bozen.

A nyaraló- és fürdőző közönség

szíves figyelmébe ajánlom

40,000 kötetes kölcsönkönyvtáramat,

Aradon, Átél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

Telefon-szám: 407.

melyben minden újdonság megjelenés után azonnal több példányban kapható és a melyben a magyar, német, francia és angol irodalom összes jelesebb termékei képviselve vannak.

A vidékre való elküldésre és visszaszállításra nézve a legnagyobb kényelemtől gondoskodtam. Annyi művet szolgáltatok ki, amennyi egy óra elegendő. Az el- és visszaküldés egy lakattal elzárt ládikában történik, amelyben mindannyiszor mellékelve van a nyomtatott és a ládika tetejére ráragasztandó cég-cím, úgy, hogy a kényelmetlen csomagolás, sőt még a címzés is teljesen mellőzhető.

A könyvek újak és tiszták.

Az összes jegyzékek ingyen.

Kölcsön díj közönséges havi bérletre: 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér.

Legújabban érkezett **Szomaházy**: „A színház”, Kozma: Agglegények, Hope: Hentzau R., Tostoj: Mi tartja fenn az embereket? Loti: Tünöképek, Feuille: Egy párisi nő története, Vincenz: A herceg kisasszony, Vározy: Mocsolygó lapok, Ortleb: Ügyes varázsló, C. Sylva: Rajzok, Karcag: Macskák, Horváth P.: Fátum.

Németben: Stettenheim Heitere Erinnerungen, Moderner Knigge, Wippchen in Chicago, Karpeles: Heine und Bacharach, Golowin Russische Geheimnisse, Quantner: Die Folter, Die Schand- und Ehrenstrafen, Schönthan: Lachende Radlerwelt, Geppokrat: Sexuelle Politik, Nodier: Trilby, Hyppokry: Berliner Range, Zola: Arbeit, Zola: Der Siegeszug, Wagenhofer: Parkett und Boheme, Senden: Unverdorben, Reichenbach: Frau Eva, Droz: Im Ehestand, Prévost: D. Kind d. Ehebrecherin, Tellman: Schwarze Zöpfe, Urban: Tagebuch einer Kammerjungfer, Schnitzler: Frau Berta Garlan.

Franciában: Montilaud: La chair, Tillet: De nos jours, Zola: Le travail.

A vidék legteljesebb ifjusági kölcsönkönyvtára, melyben minden számottevő ifjusági irat, az összes klasszikusok stb., magyar, német és francia nyelven kaphatók, ugyszintén az összes újdonságok is.

A kölcsön díj a tanuló ifjuságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér.

Kiváló tisztelettel:

703

KERPEL IZSÓ

kölcsönkönyvtára Aradon.

Ugyan e cég Andrassy-téri könyv- és papirkereskedésében egy jó erkölcsű fiú mint **tanuló** alkalmazást nyer.

CSARNOK.

János.

Irtá: **Móra István.**

(Polytatás.)

III.

Lányféle szaporábban fölkap, mint kicsi magvából kis idő alatt a napraforgó virág. A tizennégyet ahogy átlépi, körülbelül eladó is. Figyerek akkor még csak surbankó; amolyan se kint, se bent. Ideje akkor jön el, mikor sor alá kerül, vagy ha időnap előtt verekedésbe ártja magát és beütik a fejét. Akkor is kezd legényszámot tenni.

Hát Kapusi Tóth Péter is csak azon vette magát észre, hogy nini, majd három eladó lánya van egyszerre, — meg egy legény fia: János, a béres. Akkor már az volt az is, legény, mert a péteri bucsun igen helybenhagyták volt. Majd csak, — a példaszó szerint — lepedőben hozták haza.

— Aztán mi az ördög bujt beléd te? — vallata a gazdája, mikor kialudta a vérvesztést.

János a lányokra nézett, kik ott tettek-vettek az udvaron:

— Nem muszáj azt megmondani még a bírónak se . . .

— Se nekem?

A támolygó legény a legkisebb lány, Pizsi után intett:

— Pizsi megmondhatná, ha akarná . . .

Ruhát terigetett a lány, egy fölvetett festőkendő megül feielt:

— Ejnye, no, nem tudom, mit mondanék meg, ha csak azt nem, hogy részekek voltak kendtek mind . . .

Nem a mondása fájt a legénynek, hanem a nézése, meg hogy becsüli: megkendezi. Ellenben fölüdült tőle, hogy a lány nem szolt a dolog igazi okáról . . . l'edig tudja. Mert azon kezdődött, hogy Gazda Kis Lajos csufolkodni kezdett vele:

— De juhszagu vagy hé . . . Nem fél tőled az a lány, hogy megfogja a ruháját a juh-szag?

És az ujjával mutatta, hogy a János anyja szegény juhnyíró volt.

Nem szolt arra János, csak megforgatta a lányt és forgás közben olyan juhászkapcsot adott Gazda Kis Lajosnak, hogy megrogyott belé Gazda Kis Lajos, letenyerölt a földre, — akkor ingesztelte:

— Föl, birka, föl! . . .

Jussbeli gyerek volt Gazda Kis Lajos, pártjára álltak a gazdafiak, de János mellett is botra kapott a szegénység, úgy eredt meg a csata. Mert halál nem esett a lakodalmon, törvénybe se igen ment senki az igazát keresni. Ki mit kapott, azt a Jézus se veszi le róla, ki meg nem kapott: az még jobban elhallgasson, mert az el volt bujva.

Tudta ezt akkor már Kapusi Tóth Péter mind, csak hallani szerette volna, úgy igaz-e, hanem hogy se az a lány nem vallott, se a legény, nem bántotta tovább a dolgot, hanem bement a házba. S odabent előszedte a régi kalendáriumokat a szublátból s megnézte, hány esztendő is most ez a gyerek? Jahát: a tavasz sor alá kerül . . . Adná a szerencse, hogy elvinnék . . . Elküldeni annyit esztendő után csunyáság volna . . . Így meg: így meg nagyon egygyek avval a csiricsaré Pizsi lánnyal. Nagyon kék közéjük a császár háromsoros vizárka, a katonaság. Mert hiszen jóra való gyerek a legény, embernek is az lesz, dehát, Istenem, mégis csak, mégis . . .

Tóth Péter lelkét megmászta a hiúság büdös bogara, — elfeledte, hogy ő is zsellér volt valaha, napszámba járó, a ki így tavaszon ugyan kérte az Istentől a jó időt, hogy csak dolgoztatna már vele valaki.

S most görbe szemmel nézte, mondom, a szegény legényt, a kit amugy bár az Isten is jó embernek teremtett s illenék tartásban is, nagyon illenék a lányhoz.

IV.

A második esztendőt szolgálta János katonáéknál, mikor a gazdája-ura, fölnevelő apja két öregbik lánya egyszerre ment férjhez, egy lakodalommal. Meg is irták neki, hitták is a lakodalomra, de biz az olyan időben volt, a mikor nem nagyon eresztgetik haza a katonát.

A lakodalom helyett hazajött karácsonyra. Bár hiszen ne jött volna, jobb lett volna. Neki is, szegény fejinek, másnak is.

Gyalog jött a bogarasi állomástul, csakugy keresztülát a földeken s a kert felül lépett be a régen nem látott, ismeretes udvarra. Közeli az eperfához, a ház előtt idegen kocsi állt, a lovak letakarva subával. A János helyére fogadott béres a kerekekről tisztogatta az egybeállt sarat.

— Ki kocsija ez, druzsám? Adjon Isten!

— A Gazda Kis Bálinté . . . Fogadj Isten

Hát annak mi keresni valója van itt?

— Elkendőzték Pizsínket a mult héten a fiával.

— Kis Lajossal?

— Avval . . . Az is odabent borozgat az öregekkel.

A nyalka bakancsos lehorgasztott fejfel állt ott egy darabig. Tekintgetett hátra, a merről jött, hogy ne forduljon-e tüstént vissza? So-

kára aztán megegyezett magával, azt mondta: jól van. És bement a házba.

A pitarban majd összeütközött a lánnyal.

— Ejnye, majd megijesztett kend . . .

János megfogta a lány kezét:

— Te is megijesztettél engem, Pizsi . . .

Igaz, hogy menyesszony vagy?

A lány elfehéredett elsőbb, aztán lángba borult:

— Szabad tán annak igaznak is lenni?

János a másik kezét is megfogta a lánynak:

— Oszd szereted azt a semmi embert?

Pizsi kirántotta kezeit a legényéből és macskul odafelelt:

— Nem tartozok én arrul kendnek számolni.

A legény a falnak támaszkodott:

— Hát jól van . . . Ne számolj . . .

A mátkalány végét akarta szakasztani a kinos kettenváláságnak, intett a legénynek, hogy kerüljön belül a házba s az kifordult az udvarra:

— Elsőbb megnézem a lovakat, ökröket, hátha azok nem felejtettek még el . . .

(Vége következik.)

Vasuti közlekedés.

(Érvényes 1901. évi május hó 1-től.)

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Személysz. tv. d. u.	3.56	Személyvonat d. u.	3.55
Gyorsvonat délután	4.21	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	8.50
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Személyvonat d. e.	10.50
Soborsinig délután	2.04	Radnáról délután	2.36
Személyvonat d. u.	4.30	Gyorsvonat délután	4.06
Radnág este	6.35	Személyvonat este	8.57
Gyorsvonat este	7.18	Gyorsvonat délelőtt	8.08
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.20	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	10.55
Szeged felé:		Szeged felől:	
Vegyesvonat reggel	7.12	Személyvonat reggel	8.38
Személyvonat d. u.	4.09	Vegyesvonat este	7.06
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Borosbesről szv. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.08	Vegyesvonat d. e.	11.—
Borosbesig szv. du.	5.20	Személyvonat este	6.56

IDEGENEK ARADON.

— Julius 17. —

Fehér Kereszt szálloda. Weinberger József kereskedő Pécs. — **Deutsch Izidor** kereskedő Budapest. — **Vadász Rezső** utazó Bécs. — **Schwarz József** utazó Bécs. — **Kesler Hugó** utazó Bécs. — **Rotschild Károly** gyáros Frankfurt. — **Schwartz Jenő** utazó Budapest. — **Hoffman Ferenc** utazó Bécs. — **Krausz Alajos** utazó Budapest. — **Deutsch Kálmán** kereskedő Ujvidék. — **Seidner Rezső** kereskedő Berzova. — **Weber József** utazó Budapest. — **Frölich Hugó** utazó Budapest. — **Fábián János** utazó Bécs.

Színház Uj-Aradon,

a Martini-féle söresarnokban.

Bérlet.

8. szám.

Csütörtökön, 1901. évi július hó 18-án

A gésák.

Nagy operette 3 felvonásban. Irtá: Oven Hall. Zenéjét szerette: Sidney Jones. Fordították Fáy J. Béla és Makay E.

SZEMÉLYEK:

Reginald . . . Erdélyi R.	Julietta . . . * * *
Cunningham . Gáspár K.	Tekmin . . . Gáspár K.
Grimsten . . . * * *	Lord Constans Rózsáné K.
Vun-chi . . . Ifj. Gáspár J.	Worthington * * *
Irmári márkí Vetési D.	Molli Seamera Gáspár M.
Mimoza . . . Ferenczné.	Katana . . . Várady J.

Kozdats 8 órákor.

Arad szab. kir. város kapit. hivatala, mint i. f. iparhatóság.

6822—1901. kb. sz.

Hirdetmény.

Az 1884. évi XVII. t. cz. 50. §-ának a megrendelések gyűjtésére vonatkozó azon rendelkezése, melynélfogva minden iparosnak joga van úgy saját, mint mások készítményeire nem csak lakhelyén, hanem azon kívül bárhol és bármikor minták előmutatásával is megrendeléseket gyűjteni: az 1900. évi XXV. t. cikk által hatályon kívül helyeztetik. Ennek helyébe lép azon rendelkezés, hogy úgy a belföldi, mint külföldi iparosok, kereskedők, vagy ezek megbízottjai, az iparos, vagy kereskedő lakhelyén kívül — mintával, vagy minta nélkül — megrendelések gyűjtése végett csak oly iparosokat, vagy kereskedőket kereshetnek fel, kik üzletkörükben az illető áru eladásával, vagy felhasználásával foglalkoznak.

Nem esik a jelen szakasz tilalma alá közvetlenül a kereskedőhöz, vagy iparshoz intézett egyes megrendeléseknek megbízott által való átvétele, vagy teljesítése (1900. XXV. t. cz. I. §.)

Nem terjed ki az I. §. első bekezdésének rendelkezése irodalmi és művészeti termékek megrendelésének gyűjtésére. (2. §.)

Jelen törvény 1901. évi július hó 1-én lép életbe, s végrehajtása tárgyában kereskedelemügyi m. kir. minister ur ő nagyméltósága 27483/1901. számú rendeletével a következő intézkedéseket tette: 1. §. Az 1901. évi július hó 1. előtt gyűjtött megrendelések s azoknak teljesítése nem érintetik az idézett törvény és ministeri rendelet által.

2. §.

Az idézett törvény I. §-a a megrendelések gyűjtésének korlátlan szabadságát csak a kereskedő vagy iparos lakhelyén tartván fenn, ebből következik, hogy a kereskedő vagy iparos más oly község területén, melyen csakis megrendelések gyűjtése végett, — bár huzamos ideig tartózkodik, a törvény korlátozása alá esik. Ugyan az áll a kereskedő vagy iparos megbízottjáról ügynökről, még ha a kereskedő vagy iparos lakhelyén kívüli helyen állandóan letelepedett (helyi ügynök) úgy szintén a vásárlatókatokra nézve a vásár helyéről, valamint az olyan helyekről a hol vándor és minta raktárak tartatnak. Utóbbi, üzletek gyakorlását egyébként addig is, mint a vándor iparról szóló törvény megalkottatik, továbbra is az 1897. évi 51.636. szám és 1900. évi 16.338. szám alatt kelt kereskedelemügyi ministeri rendeletek szabályozzák, melyeknek értelmében a vándor raktár tulajdonosa nem csak iparigazolványt váltani, hanem az 1884. XVII. törvény cikkben előírt feltételeknek (engedély díjfizetés, a befolyt összeg tizedrészeinek befizetése) is megfelelni tartozik.

3. §.

A megrendelések gyűjtése a kereskedő vagy iparos lakhelyén kívül csak oly iparosoknál vagy kereskedőknél lévén megengedve kik üzletkörükben az illető áru eladásával vagy felhasználásával foglalkoznak: ezen áruk alatt nem csak olyanok értendők, melyek eredeti vagy feldolgozott állapotba az üzlet tulajdonképeni tárgyai, hanem olyan áruk is, melyek az illető üzletben csak mint segédeszközök, irodai bolti vagy raktári berendezések szerepelnek, (kereskedelmi könyvek, állványok, pénztárak, irógépek, mérlegek stb.)

Megrendelések gyűjtése végett felkereshető az a földbirtokos is, a ki gazdasága körében ipari vagy gyári vállalatot folytat, (malom, szeszgyár, keményítőgyár, sajt-vaj, készítő telep stb.) amennyiben a megrendelés az illető ipari vagy gyári vállalat körében eladható vagy felhasználható árura vonatkozik.

4. §.

Az idézett törvény 1. §-ának 2. bekezdésében az iparshoz vagy kereskedőhöz közvetlenül intézett egyes megrendelésekre vonatkozólag megállapított kivétel feltételezi, hogy a megrendelés határozottan megjelölt árura, vagy munkára irányuljon, a megrendelő önkéntes elhatározásán alapuljon s a kereskedőhöz vagy iparshoz már előbb intéztetett legyen, mintsem a megbízott a megrendelőnél a megrendelés átvétele végett jelentkezik.

Nincs tehát megengedve a megrendelés átvétele oly megkeresések alapján melyek határozottan, általános, egyszersmindenkorra szóló megrendelési felhívást tartalmaznak, melyeket a kereskedő vagy iparos tömegesen küld a feleknek kitöltés vagy pusztá aláírás és elküldés végett, vagy melyek nem magához a kereskedőhöz, vagy iparshoz, hanem csak megbízottjához eljárása közben intéztetnek.

5. §.

Az idézett törvény 2. §-ában kivétel tétetvén az irodalmi és művészeti termékekre nézve, ezek megrendelése csak annyiban korlátoztatik, amennyiben az 1848. évi XVIII. törvény cikk 45. §-a értelmében az ugynevezett „házaló vagy zug könyvárulók” az illető hatóság rendőri felügyelete alatt állanak amely ezen felügyeleti hatáskörben megfelelő korlátozásokat is tehet. Ettől eltekintve tehát az irodalmi és művészeti termékek megrendelésének gyűjtése teljesen szabad.

Nem veendő ki e fogalom alól a művészeti termékek iparilag előállított utánzat (metszetek, színnyomatok) sem.

6. §.

Az idézett törvény 3-ik §-ában nyert külön felhatalmazás alapján a törvény 1. §. 1. bekezdésének összes rendelkezése alól kereskedelmi minister ur ő nagy méltósága a következő kivételeket engedélyezte:

1) a házi iparcikkekre, de csak azon feltétel alatt, ha a megrendelést gyűjtő a cikk házi ipari jellegét helyhatósági bizonyítvánnyal igazolja.

2) a műszerekre és tudományos eszközökre,

3) a varrógépekre.

4) a nagyobb gazdasági gépekre, mint cséplőgépekre, vető- és aratógépekre, mozdonyokra lokomobilokra és gőzekékre, továbbá a gőszivattyukra és malom berendezésekre, 5. a villamos erő átviteli és általános világítási és távbeszélő berendezésekre.

A 4. pontban felsorolt cikkek megrendelésének gyűjtése a kisbirtokosoknál azonban csak azon feltétel alatt vannak engedélyezve, ha a megrendelés a községi előjáróság által a megrendelési vagy szerződési okiraton hitelesítettik.

A ki a jelen törvény 1. §-a első bekezdésében foglalt valamely rendelkezést megszegi: kihágást követ el és ezért az 1884. XVII. tcz. alapján egy hónapig terjedhető elzárással és 20 koronától 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel fog sújtatni és ismétlés esetén a megrendelések megengedett gyűjtésétől is egy évre eltiltatni fog.

Arad, 1901. évi június hó 20-án.

Sarlot,
főkapitány.

„Balf kénes iszapfürdő”

Sopron mellett,

a hasonló vasúti állomás közvetlen tözsomszedságában.

Télen és nyáron nyitva.

A gyógyfürdő erdős hegyektől védett gyönyörű völgyben terül el. Pormentes ozonius levegő.

Javalva van: izom és izületi csúsz. csúszos hűdések, köszvényes izületi lob, idült izzadmányok, görvélykór, bujakór, idült fémmérgezés, az idegek betegségei, a légzőszervek hurutjai, idült bőrbetegségek, sérülések és különböző csontbántalmaknál.

Gyógyhatányok: Meleg kénes fürdők. Kénes-vasas lápfürdők, melyek női bajoknál és idült csuznál használtatnak (a hivatalos vegyelemzés szerint vasoxyd tartalomban 18-szor oly erősek, mint a világhírű Marienbadi moorfürdők.) Villamos kénesvízfürdők. (Dr. Gärtner módszere szerint,) melyek főleg idegbántalmaknál alkalmaztatnak rendkívüli sikerrel, villamos fényfürdők elhízás ellen. Szénsavas pezsgőfürdők szív- és idegbajok ellen, dr. Reitterle forróleg készülékek. Hidegvízgyógyintézet. Az összes fürdők a mai kornak megfelelően, a legnagyobb kenyellemmel vannak berendezve.

100 ágyra berendezett állandó munkás sanatorium, mely a magas belügyminiszteriumnak 1899. évi november hó 15-éről kelt 117214/VI. számú rendelete értelmében az ország összes törvényhatóságainak, nemkülönben a betegsegélyző pénztárak figyelmébe ajánlatott. A m. kir. államvasutak alkalmazottai ezen sanatoriumba utaltatnak fürdőhasználat céljából. Ezen munkás sanatorium beteget napi 1 frt 08 kr.-ért teljes ellátás, u. m.: étkezés (reggeli, ebéd és vacsora) lakás, takarítás, világítás és a meleg kénes fürdők használatát élvezik.

Ivó kurául a kénes savanyuvízforrások és egy főleg a vese és hólyagbántalmaknál kitűnő gyógyhatású lithiumos savanyuvízforrás lesz használva, mely utóbbi savanyuvíz 25 üvege (fél liter) 5 koronába kerül.

Bővebb felvilágosítással szolgál: Balf kénes gyógyfürdő igazgatósága, vagy a tulajdonos Med. dr. Wosinski István. Posta, vasúti és telefon állomás a fürdőtelepen. 857

Hidrogénvizgyógyimód 15 jegy 6 frt.
1 jegy 0.50 frt.

Villamfényfürdő csúsz, (rheuma), elhízottság, köszvény ellen. — 15 jegy 15 frt, 1 jegy 1.25 frt.

Szénsavas fürdő szivbajok, vérszegénység ideggyengeség, meszesvérek. — 15 jegy 18 frt, 1 jegy 1.50 frt.

Moor fürdő rheuma, nőbajok. — 15 jegy 18 forint. 1 jegy 1.50 forint.

Svédgyógytorna görbe hátú és gyenge gyermekeknek. — Megjegyzés szerint.

Belégzések Tüdő- és gégebajok.

Dr. Hecht

orvosi intézetében, Zrinyi-utcza 3. sz.

3817—1901.

Radnai járás főszolgabírájától.

Pályázati hirdetmény.

M.-Radna, Kladova, Solymos és Milova községekből M.-Radna székhellyel ujonnan alakítandó egészségügyi körben szervezendő körorvosi állás a vármegye alispánjának folyó évi június hó 12-én 9264. sz. alatt kelt rendeletére a szabályszerű látogatási díjakon felül egyelőre a nevezett községek által a megyei kórház alap javára fizetett 489 korona 14 fillér évi javadalmazással ezuttal ideiglenes helyettesítés útján betöltendő lévén, — az ezen állásra pályázni kívánók törvényszerűleg felszerelendő pályázati kérvényeiknek f. hó végéig leendő benyújtására felhivatnak.

M.-Radna, 1901. évi július hó 16-án.

Csukay,
főszolgabíró.

959

Járkos község volt urbéresek erdeje, mely ez év június hó 4-én árverelők hiánya miatt el nem adatott, jövő hó 5-én, a már ismert feltételek mellett, d. e. II órakor Járkos községében a bíró házában el fog adatni.

Silingyia, 1901. július 12-én.

Mladin György,
urb. elnök.

950

Telefon 387. városi és megyei.

BRAUN N. A.

festék és kenczeraktárak

ARADON,

József főherceg-ut 12. és Forray-utcza 7.

Ajánl saját gyártmányu olajfesték- és fényezészeket s minden e szakmába vágó cikkeknek legutányosabban,

Pontos és szolid kiszolgálás!

A Braun N. A.-féle 751

Amerikai padlózománcz készítője.

Ezen padlófényezés szagtalan, mosható és röktön szárad. I kgr. 90 kr.

Vidéki rendelések postafordultával.

456—1901. V. 825/2. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cikk 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. járásbíró V. 825/1—1901. számú végzése által Westmann Zsigmond végrehajtató javára, Eliász József és társa ellen 180 korona tőke és járuléka erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróilag le- és felülfoglalt és 712 koronára becsült árúk és butorokból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a helyszíne, vagyis Aradon, Boczkó-utca 11. sz. a leendő eszközlésére 1901. július hó 25-ik napjának d. u. 4¹/₂ óra határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cikk 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Aradon, 1901. évi július hó 10-ik napján.

Török Dénes,
bíróági végrehajtó.

962

SZEPLŐ

májfolt, bíbriros bőrvörösséget és mindennemű arctisztítást követően bámulatos rövid idő alatt elmulaszt a Hajós-féle

IBOLYA-CRÉME

Használata rendkívül kellemes, a bőr által azonnal teljesen felszívódik minek következtében az arcnak szép ifjú bájts kölcsönöz. Ára 1 tégelynek 50 kr.

Az Ibolya crême hatását nagyban emeli az ugyanazon szerkezből készült és rendkívül kellemes illatú

Ibolya-crême szappan á 35 kr.

Hajós-féle IBOLYA-TEJ

(Eau de Toilette de Hajos.) Ezen hygienicus mosdóvíz az arcz, nyak, karok és kezeknek megkapó szépséget, fehérilló és rózsaszínben tündöklő varázsos színt kölcsönöz. Egy üveg 50 kr.

A képzelhető legfinomabb és leggyöngédebb alkatrészekből álló, jól tapadó és teljesen ártalmatlan powder az

IBOLYA-HÖLGYPOR

Ára 60 kr. Kapható fehér, rózsaszín és crême színben. Készítményeim a párisi és londoni hygienikus kitálitáson, aranyérmekkel és díszoklevéllel lettek kitüntetve. — Sok hálaíratokkal elismerve!

Óvakodjunk hamisításoktól! Kapható a készítő én feltalálónál

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratoriumában

ARAD, Andrassy-fér 22. szám, a megyeház zal szemben és VOJTEK és WEISZ uraknál.

KEFIR TEJ:

kefir gombával erjesztett tej, mely a gyomor falán keresztül gyorsan felszívódik és ez által nagy táperővel bír.

A gyomor és bélhuzamra gyakorolt enyhe izgató hatása által az étvágyat és az anyagforgalmát élénkíti.

Előkelő orvosi vélemények alapján kitűnő gyógytápszernak bizonyult.

292 Kapható a „Hungária“ kávéházban is.

Sterilizált gyermektej

a legjobb gyermektápszernak.

Nélkülözhetetlen oly anyáknak, akik gyermekeiket részben vagy egyáltalában nem táplálják. A csecsemő korának megfelelően higitva. Teljesen bacterium mentes. Az anyatejnek megfelelő alkatrészekből áll. Minden egyes étkezésre való adag légmentesen lezárt palackban sterilizálva, egyszeri táplálásra szolgál. Kezelése egyszerű s a természetes táplálással egyenértékű Prospektust, árjegyzéket, használati utasítást kívánatra bérmentve küldünk.

Dr. Singer János orvos és Rozvány György

gyógyszerész.

Sterilizált gyermektej, gyógy- és pasteurizált tej termelő intézete.

Aradon, Kossuth- és Batthyányi-u. sarkán.

Aradi nyomdarszvénytársaság könyvnyomdája.

Tüzfikezelőségben jártas erdőkezelő és egy óvadékképes pénztárnok

kerestetik.

Ajánlatok bizonyítvány, másolatokkal **Groszmann Farkas** cím alatt **Acsuzára** (Aradmegye) intézendők. 953

KOCH DÁNIEL

kerékpár és varrógépraktár, villanyos osengő berendezési intézet.

Deák Ferencz-utcza 42.

Nagy javító-műhely!

Mindennemű

kerékpárok és varrógépek

kedvező fizetési feltételek mellett kaphatók. 656

M. kir. államvasutak üzletv. Kolozsvártt.

18504—1901. II. szám.

Pályázati hirdetés.

A magyar királyi államvasutak kolozsvári üzletvezetősége nyilvános ajánlati tárgyalást hirdet a Kolozsvár állomáson előállítandó áruaktár és raktárirodai épülethez szükséges építési munkák végrehajtására.

A tervek, a költségvetések, a szerződési tervezet, az ajánlati minta a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek, Kolozsvárt az üzletvezetőség pályafentartás és építési osztályában (Emke palota II. emelet 51. sz. ajtó) a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A nyomtatványok ugyanott 5 koronáért meg is szerezhetők. Az ajánlatokat legkésőbb 1901. évi július hó 25-én déli 12 óráig kell benyújtani alulírott üzletvezetőség I-ső osztálynál (Emke palota I. emelet 21. sz. ajtó).

Az ajánlat 1 korona, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva, lepecsételve és a következő felirattal benyújtandók: Ajánlat a kolozsvári áruaktár és raktári iroda épület előállítására.

Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.

Az ajánlat benyújtását megelőző napon vagyis 1901. évi július hó 24-én déli 12 óráig 2300, azaz kétezerháromszáz korona bánatpénzt kell a magyar kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetőségének gyűjtőpénztárában akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban letenni. A bánatpénzről szóló letétjegy az ajánlat hoz nem csatolandó.

Az értékpapírok a legutóbb jegyzett árfolyam szerint számíttatnak, de névértéken felül számításba nem vétetnek.

Csak idejekorán beérkezett irásbeli ajánlatok vétetnek figyelembe.

Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térti javénnnyel adandók fel. a bánatpénzek az ajánlat hoz nem csatolandó.

Kolozsvár, 1901. július hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utányomás nem díjaztatik.)